

บันทึกข้อความ

ส่วนงาน กองบริหารงานบุคคล งานธุรการ โทร ๔๑๑๑๒
ที่ ศธ ๖๕๙๒(๔)/ว.๓๑๐ วันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๑
เรื่อง ส่งสำเนาเอกสาร

เรียน ทุกส่วนงาน

กองบริหารงานบุคคล ขอส่งสำเนาทันทีบันทึกข้อความ เรื่อง การดำเนินการ การตรวจสอบสารยาเสพติดบุคลากรในสถานศึกษา ตามข้อหารือของส่วนงาน ทั้งนี้สามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ <http://hrmd.oop.cmu.ac.th>=> ประชาสัมพันธ์ทั่วไป หรือค้นหาข้อมูลและเรียกดูเอกสารได้ที่ CMU e-Document (ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์) และสามารถติดต่อสอบถามรายละเอียดได้ที่งานทะเบียนประวัติและสารสนเทศบุคลากร กองบริหารงานบุคคล โทรศัพท์ ๐๕๓-๙๔๓๑๑๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(นางพิรารวรรณ สำเภาลอย)

หัวหน้างานธุรการ

แทน ผู้อำนวยการกองบริหารงานบุคคล

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ งานทะเบียนประวัติและสารสนเทศบุคลากร กองบริหารงานบุคคลโทร. ๔๓๑๑๗

ที่ ศธ๖๓๙๒(๔) วันที่ ๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑

เรื่อง การดำเนินงาน การตรวจสอบรายงานเสพติดบุคลากรในสถานศึกษา ตามข้อหารือของส่วนงาน

เรียน รองอธิการบดี (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ เตชะพันธุ์)

สรุปเรื่อง ตามที่ได้มีส่วนงานได้ขอหารือทางโทรศัพท์ เรื่อง ระเบียบหรือขั้นตอน และวิธีดำเนินการ ที่เกี่ยวข้องการดำเนินการตรวจสอบรายงานเสพติดบุคลากรที่ปฏิบัติงานในส่วนงาน โดยกองบริหารงานบุคคล ได้ศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับระเบียบหรือแนวทางปฏิบัติในการตรวจสอบรายงานเสพติดของบุคลากร เป็นที่เรียบร้อยแล้ว นั้น

กฎ / ระเบียบ / ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอเพื่อพิจารณา งานทะเบียนประวัติและสารสนเทศบุคลากร ขอเรียนดังนี้

๑. การตรวจสอบรายงานเสพติดบุคลากรในสถานศึกษาหรือสถานประกอบการ มิได้เป็นกฎหมายบังคับ ให้สถานศึกษาหรือสถานประกอบการบังคับให้บุคลากรต้องตรวจสอบรายงานเสพติด แต่อย่างใด ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับสถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการ ในการจัดทำโครงการและ แนวทางป้องกันยาเสพติดในแต่ละแห่งตามความสามารถของสถาบันการศึกษาหรือสถานประกอบการ

๒. ในส่วนของสถานประกอบการ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ได้จัดทำโครงการโรงงานสีขาว โดยเป็นแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการประเภทโรงงาน และมีการตรวจประเมินโรงงานที่เข้าร่วมโครงการ ตามคู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ โครงการโรงงานสีขาว เอกสารดังแนบ ๑

๓. ในส่วนของสถาบันอุดมศึกษา ขึ้นอยู่กับความพร้อมและความต้องการตรวจสอบรายงานเสพติดของแต่ละส่วนงาน ตามตัวอย่างของงานรักษาความปลอดภัย โรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล ซึ่งจัดทำโครงการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายเจ้าหน้าที่ เอกสารดังแนบ ๒

ดังนั้น กองบริหารงานบุคคล ขอเรียนมาเพื่อพิจารณา ในการดำเนินกิจกรรมตรวจสอบรายงานเสพติดในส่วนงาน โดยให้แต่ละส่วนงานที่มีความประสงค์ตรวจสอบรายงานเสพติดในส่วนงาน สามารถจัดทำโครงการตรวจสอบรายงานเสพติดในบุคลากร เพื่อนำเสนอมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งส่วนงานจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการดังกล่าว โดยงานทะเบียนประวัติและสารสนเทศบุคลากร กองบริหารงานบุคคล จะเป็นผู้ประสานงานไปยัง ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบรายงานเสพติดของแต่ละส่วนงาน ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายวิรุฬห์ ภูกิจิตต์)

พนักงานปฏิบัติงาน

๕ กันยายน พ.ศ.๒๕๖๑

คำสั่ง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชรินทร์ เตชะพันธุ์)

อธิการบดี
๕ ก.ย. ๖๑
ค.น. ๖๓๖๑

รองอธิการบดี

ปฏิบัติการแทนอธิการบดีมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คู่มือการดำเนินงานป้องกันและ
แก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ
โครงการโรงงานสีขาว

กองสวัสดิการแรงงาน
กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คำนำ

การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการถือเป็นมาตรการที่มีความสำคัญ เนื่องจากผู้ใช้แรงงานคือทรัพยากรของกระบวนการผลิตในสถานประกอบการและเป็นกำลังสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่นายจ้าง ลูกจ้าง ควรพร้อมใจให้ความร่วมมือกับภาครัฐในการป้องกัน สอดส่อง ดูแล เพื่อให้สถานประกอบการปลอดจากยาเสพติด อันจะนำมาซึ่งคุณภาพชีวิตที่ดีของพนักงาน ความสงบสุขในที่ทำงานและประสิทธิภาพการผลิต กลับคืนสู่สถานประกอบการ

คู่มือการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ โครงการโรงงานสีขาว มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง เป็นรูปธรรมจนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดและมีการดำรงรักษาระบบอย่างต่อเนื่อง กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ในการให้ความรู้ แก่นายจ้าง ลูกจ้าง ผู้ปฏิบัติงาน ในการดำเนินงานและประสานความร่วมมือไปในทิศทางเดียวกัน เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยรวม

กรมสวัสดิการแรงงาน

กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

สารบัญ

โครงการโรงงานสีขาว	๑
หลักเกณฑ์โรงงานสีขาว	๒
การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ	๗
ชั้นที่ ๑ กำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๗
ชั้นที่ ๒ ฝึกอบรมหัวหน้าคนงาน	๘
ชั้นที่ ๓ การให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่พนักงาน	๑๑
ชั้นที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหายาเสพติด	๑๒
ชั้นที่ ๕ การตรวจพิสูจน์สารเสพติด	๑๒
สิ่งที่ควรคำนึงในการตรวจพิสูจน์สารเสพติด	๑๓
กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง	๑๕
ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อเข้าสู่โครงการโรงงานสีขาว	๒๔
ตัวอย่างเอกสารประกอบการดำเนินโครงการโรงงานสีขาว	๒๕
<i>ภาคผนวก</i>	
<i>ภาคผนวก ๑</i>	
- การบำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติด	๓๙
<i>ภาคผนวก ๒</i>	
- สถานที่ติดต่อหน่วยงานให้บริการ	
ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด	๔๗

โครงการโรงงานสีขาว

๑. หลักการและเหตุผล

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญของชาติ ที่บ่อนทำลายความสงบสุขของคนในสังคมและพบว่าผู้เสพส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง ๑๕ - ๕๐ ปี ซึ่งอยู่ในวัยกำลังแรงงานจึงส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและระบบเศรษฐกิจของประเทศรัฐบาลจึงให้ความสำคัญต่อการหยุดยั้งการแพร่ระบาดของปัญหายาเสพติด โดยให้หน่วยงานที่รับผิดชอบควบคุมสถานบริการ โรงงานและสถานประกอบกิจการ มีให้มีการชุกช่อนจำหน่ายสารเสพติดอย่างเด็ดขาด รวมทั้งให้มีการนำผู้เสพยาเสพติด เข้ารับการบำบัดโดยทันที และติดตามดูแลช่วยเหลือให้สามารถกลับมาดำรงชีวิตได้ตามปกติ ทั้งนี้ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานมีภารกิจในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้ใช้แรงงาน ซึ่งเป็นกลุ่มเสี่ยงกลุ่มหนึ่ง ที่มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด จึงได้ดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการตามโครงการโรงงานสีขาว โดยการส่งเสริมให้สถานประกอบกิจการมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และนำความรู้ที่ได้รับไปกำหนดนโยบายและสนับสนุนกิจกรรมในการรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เพื่อเป็นการเสริมสร้างสถานประกอบกิจการให้มีความเข้มแข็ง มีระบบเฝ้าระวังปัญหาอย่างยั่งยืน ทำให้ปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการบรรเทาลง และหากพบลูกจ้างมีพฤติกรรมเสพยาหรือติดยาเสพติดให้นำเข้าสู่กระบวนการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาด้วยความสมัครใจ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสถานประกอบกิจการ อันจะทำให้เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อให้นายจ้าง และผู้ใช้แรงงาน มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่อง การป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และมีระบบเฝ้าระวังปัญหาอย่างยั่งยืน

๒.๒ เพื่อให้นายจ้างและผู้ใช้แรงงาน มีความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องการ ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดไปสู่สังคมอื่นๆ และขยายผลไปยังครอบครัวและ ชุมชนของนายจ้างและผู้ใช้แรงงาน

๒.๓ เพื่อให้นายจ้าง/เจ้าของสถานประกอบกิจการได้รับรู้ถึงสถานการณ์ ปัญหายาเสพติด ซึ่งจะนำไปสู่กระบวนการ การกำหนดนโยบายและสนับสนุนให้มี การดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการต่อไป

๒.๔ เพื่อไม่ให้อาสาสมัครแพร่ขยายเข้าไปในสถานประกอบกิจการ

๒.๕ เพื่อให้ทราบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

๒.๖ เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดประโยชน์ต่อตนเองและสถานประกอบกิจการ อันจะทำให้เป็นผลดีต่อเศรษฐกิจ ของประเทศต่อไป

๒.๗ เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพแข็งแรงและมีคุณภาพชีวิตที่ดี

หลักเกณฑ์โรงงานสีขาว

หลักเกณฑ์โรงงานสีขาวประกอบด้วย ๘ ข้อ ดังนี้

๑. มีนโยบาย ให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินการสถานประกอบกิจการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุม สอดส่อง และดูแล ไม่ให้พนักงานของสถานประกอบ- กิจการหรือบุคคลภายนอกกระทำหรือมีส่วนร่วมกันกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ในหรือบริเวณสถานประกอบกิจการ

(๒) พิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติกรรมในการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าเป็นพนักงาน ทั้งนี้ ไม่รวมถึงผู้เสพยาเสพติด ซึ่งได้รับ

การบำบัดการติดยาเสพติดและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติแล้ว และจัดอบรมพนักงานของตนให้มีความรู้ในเรื่องโทษภัยของยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

(๓) จัดทำบันทึกประวัติของพนักงานไว้ประจำสถานประกอบกิจการ โดยบันทึกประวัติ อย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล เลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ และภูมิลำเนาของพนักงาน

(๔) ให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน พนักงานฝ่ายปกครอง หรือ ตำรวจในการแจ้งเมื่อพบว่ามีกรกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติด หรือให้ข้อมูลข่าวสารหรือพฤติการณ์ต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยหรือควรเชื่อได้ว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการของตน และอำนวยความสะดวกในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๒. มีป้ายหรือประกาศ เรื่องมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการจัดให้มีป้ายประกาศเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออัตราโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยให้ความชัดเจนเห็นได้ง่ายและมีข้อความเป็นภาษาไทย ข้อความที่สองจะมีภาษาอื่นๆ นอกจากภาษาไทยก็ได้แต่ข้อความภาษาอื่นนั้นต้องมีความหมายตรงกับข้อความภาษาไทยและมีขนาดไม่ใหญ่กว่าข้อความภาษาไทย

๓. มีคณะทำงานหรือบุคคลรับผิดชอบ ในสถานประกอบกิจการจะต้องมีคำสั่งกำหนดให้มีคณะทำงานที่ทำหน้าที่สอดส่องดูแล ช่วยเป็นหูเป็นตาให้กับเจ้าของสถานประกอบกิจการในการดำเนินการโรงงานสีขาว โดยแบ่งออกเป็น

(๑) กรณีสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้าง ไม่ถึง ๕๐ คน ให้เจ้าของสถานประกอบกิจการหรือฝ่ายบริหารออกคำสั่งตั้งคณะทำงานหรือบุคคลรับผิดชอบโรงงานสีขาวจากลูกจ้างทั่วไป

(๒) กรณีสถานประกอบกิจการที่มีลูกจ้าง เกิน ๕๐ คนขึ้นไป ให้เจ้าของ

สถานประกอบกิจการหรือฝ่ายบริหารออกคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสวัสดิการในสถานประกอบกิจการเป็นคณะทำงานรับผิดชอบโรงงานสีขาวก็ได้

๔. มีการให้ความรู้พนักงาน เจ้าของสถานประกอบกิจการ จะต้องมีการดำเนินการพัฒนาบุคลากรในด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้ความรู้ในแบบต่างๆ เช่น จัดประชุมจัดอบรมหรือการส่งเสียงตามสายในช่วงเวลาพัก

๕. มีกิจกรรมรณรงค์ เจ้าของสถานประกอบกิจการจะต้องมีการดำเนินกิจกรรมเพื่อรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด เช่น จัดนิทรรศการ การแข่งขันกีฬา ดนตรี การแสดงบนเวทีแข่งขันประกวดบทความ คำขวัญ เรียงความ ตอบปัญหาต่อต้านยาเสพติด

๖. มีการตรวจสุขภาพ เจ้าของสถานประกอบกิจการจะต้องมีการดำเนินการตรวจสุขภาพ และตรวจปัสสาวะให้แก่ลูกจ้างในสถานประกอบกิจการ โดยจะเน้นการตรวจสุขภาพประจำปีหรือเฉพาะกิจ

๗. ไม่พบพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด เจ้าของสถานประกอบกิจการจะต้องเน้นดำเนินการให้สถานประกอบกิจการ ปลอดยาเสพติด โดยไม่เสพ ไม่ค้า ไม่ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดทุกชนิด คือ ต้องมีการสอดส่องดูแลพฤติกรรมการทำงานของพนักงานไม่บ่งบอกหรือชี้ชัดเจนว่าเกี่ยวข้องกับยาเสพติดจากคณะกรรมการที่รับผิดชอบ

๘. มีกระบวนการตรวจสอบ เจ้าของสถานประกอบกิจการ จะต้องดำเนินการในส่วนรายละเอียด เกณฑ์ ๗ ข้อ โดยมีการบันทึกและเก็บเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้คณะกรรมการของส่วนราชการ สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน

หลักเกณฑ์การพิจารณาตรวจประเมิน

โรงงานสีขาว ระดับ ๑ ผ่านเกณฑ์ ๘ ข้อ

โรงงานสีขาว ระดับ ๒ ผ่านเกณฑ์ ข้อ ๒,๕,๗,๘

โรงงานสีขาว ระดับ ๓ ผ่านเกณฑ์ ข้อ ๑,๒,๗

1. ความสำคัญของปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

ผู้ใช้แรงงานที่เสพยาเสพติดในสถานประกอบการเป็นปัญหาสำคัญที่เหนี่ยวนำความเจริญก้าวหน้าความสำเร็จในการประกอบการ โดยส่งผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อผู้ใช้แรงงาน ครอบครัวผู้ใช้แรงงาน เจ้าของสถานประกอบการและประชาชนบริสุทธิ์ นอกจากนี้แล้วยังส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจสังคม และความมั่นคงของประเทศอีกทางหนึ่งด้วย

ผู้เสพยาเสพติดนอกจากจะได้รับผลร้ายจากฤทธิ์ของยาเสพติดที่มีผลต่อร่างกายและจิตใจโดยตรงแล้ว ยังส่งผลให้ประสิทธิภาพทำงานของผู้ใช้แรงงานลดลงจนไม่สามารถประกอบอาชีพได้ ในท้ายที่สุดครอบครัวที่อยู่เบื้องหลังก็พลอยได้รับทุกข์ทรมานไปด้วย และในบางครั้งอาจได้รับอันตรายถึงชีวิต จากการทำร้ายร่างกายของผู้ใช้แรงงานในครอบครัวที่ใช้จ่ายเกินขนาดจนไม่สามารถควบคุมสติสัมปชัญญะของตนเองต่อไปได้ ในส่วนของประชาชนผู้บริสุทธิ์ ในบางครั้งก็ได้รับอันตรายอย่างไม่คาดคิดมาก่อน เช่น ถูกผู้เมายาบ้า จับเป็นตัวประกัน การเกิดอุบัติเหตุจากคนขับรถเมายาบ้า สุรา และอื่นๆ ดังจะเห็นจากหน้าข่าวตามหนังสือพิมพ์ และรายงานข่าวที่นำเสนอทางโทรทัศน์ช่องต่างๆ เป็นต้น

ความสูญเสียที่เกิดกับเจ้าของสถานประกอบการในกรณีที่สถานประกอบการแห่งนั้นมีผู้ใช้แรงงานที่เสพยาเสพติด ทั้งความสูญเสียโดยตรง เช่น ผลผลิตลดลงเนื่องจากประสิทธิภาพในการทำงานของผู้ใช้แรงงานลดลง เกิดอุบัติเหตุระหว่างการทำงาน เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์เกิดการสูญหาย/เสียหาย ค่าชดเชยความเสียหายต่างๆ ทั้งค่ารักษาพยาบาล ค่าขวัญกำลังใจ ค่าชดเชย ค่าประกันรายได้ เกิดปัญหาการโจรกรรมทรัพย์สินในสถานประกอบการ จนเป็นปัญหาสำคัญที่ผู้บริหารสถานประกอบการต้องมาเสียเวลาแก้ไขปัญหา นอกจากความสูญเสียดังกล่าวข้างต้นแล้วยังมีผลกระทบที่ทำให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจและการสูญเสียทรัพยากรแรงงานที่สำคัญของประเทศซึ่งนำไปสู่เรื่องของความมั่นคงและภาพลักษณ์ของประเทศอีกประการหนึ่ง ดังนั้น จึงมีความสำคัญและความจำเป็นที่เจ้าของสถานประกอบการต้องร่วมมือกับทางภาครัฐในการดำเนินงานป้องกัน

คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการโครงการโรงงานสีขาว

และแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการของตนให้ปลอดจากยาเสพติดอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

2. สาเหตุการใช้ยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

บนพื้นฐานการดำรงชีวิตของบุคลากรในสังคมทุกวันนี้ ความเป็นอยู่ ความยากจน ความเหงา ความไม่สมหวัง การแข่งขัน ฯลฯ ล้วนแต่เป็นปัญหาที่ทำให้บุคคลต้องดิ้นรน เพื่อแสวงหาทางออกให้กับชีวิต ของตนเอง ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีความแตกต่างกันออกไป ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน ผลออกมาจึงมีทั้งทางบวกและทางลบ ใครสมหวังก็ได้ดีไป ใครผิดหวังก็ยิ่งก่อให้เกิดปัญหาตามมาที่ยิ่งสลับซับซ้อนมากขึ้น บางคนหาทางออกให้กับตนเองไม่ได้ก็หันมาพึ่งยาเสพติดเพื่อให้ลืมปัญหาจนทำให้ปัจจุบันปัญหาเสพติดได้แพร่ระบาดไปในกลุ่มเป้าหมายต่างๆ มากยิ่งขึ้น สำหรับกลุ่มผู้ใช้แรงงานจากผลการวิจัยพบว่าการแพร่ระบาดของยาเสพติดมีสาเหตุหลัก ๓ ประการ คือ

๒.๑ สาเหตุเกิดจากตัวผู้ใช้แรงงานเอง

๑) ความสนุกสนาน ความเพลิดเพลินและการคลายเครียด

๒) ต้องการเพิ่มรายได้ โดยทำงานล่วงเวลาเกินกว่าที่ร่างกาย

จะรับได้ จึงต้องใช้ยาเสพติดช่วย

๒.๒ สาเหตุที่เกิดจากเจ้าของสถานประกอบกิจการ

ต้องการแสวงหาผลกำไรมากขึ้น โดยการเอาเปรียบผู้ใช้แรงงาน ด้วยการสร้างแรงจูงใจในทางที่ผิด เช่น การเพิ่มค่าตอบแทนให้กับพนักงานขับรถยนต์โดยสารในช่วงเทศกาลสำคัญ หากผู้ใช้แรงงานมีความต้องการผลตอบแทนที่สูงขึ้น จำเป็นต้องฝืนทำงานเกินสภาพร่างกายที่จะรับได้จึงต้องพึ่งยาเสพติด โดยไม่ตั้งใจ

๒.๓ สาเหตุที่เกิดจากสภาพแวดล้อมในการทำงาน

๑) สภาพแวดล้อมการทำงานที่ต้องเกี่ยวข้องกับยาเสพติด บางชนิด เช่น ผู้ใช้แรงงานที่มีอาชีพช่างเฟอร์นิเจอร์ ช่างทาสี ช่างซ่อมตัวถังรถยนต์ ซึ่งต้องเกี่ยวข้องกับสารระเหยประเภททินเนอร์ และกาว เป็นต้น

๒) สภาพการทำงานบังคับเนื่องจากเจ้าของสถานประกอบ

กิจการต้องการเร่งผลงานให้เสร็จตามระยะเวลาที่กำหนดหรือทันตามฤดูกาล เช่น ผู้ใช้แรงงานที่มีอาชีพก่อสร้าง แรงงานในภาคการเกษตร แรงงานประมง เป็นต้น ทำให้ต้องใช้ยาเสพติดประเภทกระตุ้นเพื่อให้เกิดความตื่นตัว และเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานมากยิ่งขึ้น

แนวทางการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ
สถานประกอบกิจการสามารถดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ๕ ขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๒. ฝึกอบรมหัวหน้าคนงานให้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๓. ให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่พนักงาน
๔. ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหายาเสพติด
๕. ตรวจพิสูจน์สารเสพติด (กรณีที่มีความจำเป็น)

ขั้นที่ ๑ กำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

เริ่มแรกสถานประกอบกิจการต้องมีนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดที่ชัดเจน การกำหนดนโยบาย เกี่ยวกับยาเสพติดขึ้นกับสถานการณ์ในสถานประกอบกิจการแต่ละแห่ง เนื่องจากลักษณะของธุรกิจและสภาพปัญหาในสถานประกอบกิจการแต่ละแห่งไม่เหมือนกัน อย่างไรก็ตามนโยบายควรสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการขององค์กรว่ามีความคิดในการจัดการกับปัญหาอย่างไร

การกำหนดนโยบายควรคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับทุกคน การให้พนักงานจากทุกระดับมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายจะทำให้นโยบายได้รับการยอมรับและได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติและที่สำคัญควรชี้แจงนโยบายดังกล่าวเพื่อทำความเข้าใจในหมู่พนักงานด้วย

สิ่งที่ควรคำนึงในการกำหนดนโยบาย

๑. พิจารณาออกกฎหมายหรือระเบียบในการทำงานที่จะขจัดปัจจัยเอื้อ

หรือเสริมให้พนักงาน มีโอกาสใช้ยาเสพติด เช่น

- การทำงานติดต่อกันเกินวันละ ๘ ชั่วโมง หรือซ้ำรถมากกว่า ๔๐๐ กิโลเมตรต่อวัน
- ห้ามมิให้มีการค้าหรือเสพสารเสพติดในสถานประกอบกิจการ บ้านพักคนงานและบริเวณใกล้เคียง

๒. สร้างความตระหนักต่อปัญหายาเสพติดและผลกระทบที่จะเกิดขึ้น ตลอดจนสิทธิประโยชน์ที่จะสูญเสียแก่พนักงาน ครอบครัวของพนักงานและองค์กร

๓. บริษัทมีสิทธิ์ตรวจพิสูจน์สารเสพติด ถ้าผลการตรวจพิสูจน์พบว่าการใช้สารเสพติดจะดำเนินการอย่างไร

๔. สถานประกอบกิจการจะต้องยอมรับในสภาพปัญหาและร่วมมือกัน แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กรเสียก่อน มิใช่แก้ปัญหโดยไล่ผู้ค้าหรือผู้เสพออกจากสถานประกอบกิจการของตนเองเพื่อไปก่อปัญหาที่อื่น

๕. สถานประกอบกิจการควรพิจารณาตัดเตือนและให้ความช่วยเหลือแก่พนักงานที่มีปัญหายาเสพติด แนะนำแหล่งความช่วยเหลือด้านการบำบัดรักษา ยาเสพติดเพื่อให้พนักงานปรับเปลี่ยนพฤติกรรม

อนึ่ง นอกเหนือจากความชัดเจนในเรื่องนโยบายแล้ว สถานประกอบกิจการควรมีแผนงานและโครงการ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณเพื่อการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการด้วย

ขั้นที่ ๒ ฝึกอบรมหัวหน้าคนงาน

การนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติทำได้หลายวิธี การจัดหากิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการอาจเกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับการจัดองค์กรและการแบ่งความรับผิดชอบของแต่ละสถานประกอบกิจการ เช่น ฝ่ายการพนักงาน ฝ่ายบุคคล ฝ่ายทรัพยากรมนุษย์หรืออาจเป็นส่วนหนึ่งของฝ่ายประชาสัมพันธ์ ฝ่ายธุรการหรือในบางแห่งจะมีทีมงานเฉพาะกิจเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหานี้โดยเฉพาะที่เป็นผู้แทนหรืออาสาสมัครจาก

บุคลากรฝ่ายต่างๆ ในที่นี้จะเน้นที่หัวหน้าคนงานเป็นสำคัญเพราะเป็นผู้ใกล้ชิดกับคนงานโดยตรง

หัวหน้าคนงานเป็นบุคคลสำคัญที่จะช่วยให้นโยบายเกี่ยวกับยาเสพติดประสบความสำเร็จ เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดกับพนักงานและเป็นผู้ที่สามารถยับยั้งหรือป้องกันพฤติกรรมที่จะนำไปสู่การใช้ยาเสพติดของพนักงานได้

หัวหน้าคนงานเป็นผู้ที่ต้องรู้วิธีการค้นหาปัญหา เพื่อให้ทราบสภาพและลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นว่าสถานการณ์ของสถานประกอบการเป็นอย่างไร เช่น มีปัญหาเกิดขึ้นแล้วหรือยัง ถ้ามีคนงานกลุ่มไหนใช้ยาเสพติดใช้จนติดหรือไม่เป็นยาเสพติดชนิดใดหรือมีผู้ค้าแอบแฝงอยู่ในสถานประกอบการด้วย เพื่อจะได้จัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขได้เหมาะสมกับสถานการณ์ต่อไป

การค้นหาปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ อาจทำได้โดยใช้วิธีสังเกตผู้ติดยาเสพติดหรือผู้ที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด ดังนี้

- แต่งกายไม่เรียบร้อย
- ซึมเศร้า
- สุขภาพทรุดโทรม น้ำหนักลด หน้าหมองคล้ำ ริมฝีปากเขียวคล้ำ และแห้ง แบบคนสูบบุหรี่จัด
- กลิ่นตัวแรง
- มักนิยมใส่แว่นตาดำหรือสีเข้มเพื่อปิดบังม่านตาหรี่หรือขยาย
- บุคลิกภาพเปลี่ยนไป ก้าวร้าว ฉุนเฉียว หงุดหงิด
- ละเลยการปฏิบัติงาน ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ เช่น ลาป่วยบ่อย ขาดงาน ประสิทธิภาพการทำงานลดลง การงานบกพร่อง
- ไม่ปฏิบัติตามระเบียบ
- มีปัญหาการเงิน
- ประวัติสุขภาพมีการเจ็บป่วยบ่อย เช่น เป็นไข้หวัด ไซนัส
- มั่วสุมกับคนที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติด
- มักพบในมุมอับหรือพื้นที่เสี่ยงในสถานประกอบการหรือบริเวณ

ใกล้เคียง

- พบอุปกรณ์เกี่ยวกับยาเสพติด เช่น หลอดฉีดยา เข็มฉีดยา กระดาษตะกั่ว ฯลฯ

เพื่อให้หัวหน้าคนงานหรือทีมงานมีความรู้ ความเข้าใจในนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด บทบาทและหน้าที่ที่พึงปฏิบัติ จึงควรชี้แจงหรือซักซ้อมความเข้าใจนโยบายดังกล่าวและภารกิจที่ควรทำ อาจทำได้โดยการประชุมชี้แจงการฝึกอบรมทีมงาน

เพื่อให้การทำงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดประสิทธิภาพ หัวหน้าคนงานหรือทีมงานควรจะ

- มีความรู้ความเข้าใจในพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตราการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

- สามารถชี้แจงนโยบายแก่พนักงานได้
- รู้ว่าควรจัดการกับปัญหาอย่างไร

สาระสำคัญในการฝึกอบรมหัวหน้างาน

- นโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กร
- พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตราการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

- ข้อมูลข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด โดยเฉพาะสถานการณ์การแพร่ระบาดของยาเสพติดในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน

- แนวคิดในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
- วิธีการป้องกันและแก้ไขปัญหายาการใช้ยาเสพติด
- ความรู้เกี่ยวกับการตรวจพิสูจน์สารเสพติด

- การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหายาเสพติด

ขั้นที่ ๓ การให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่พนักงาน

เมื่อกำหนดนโยบายป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดและฝึกอบรมหัวหน้าคนงานแล้วต้องแน่ใจว่าพนักงานรู้และเข้าใจนโยบายดังกล่าว มีความตระหนักในปัญหายาเสพติดที่อาจจะเกิดขึ้นหรือมีอยู่แล้วในสถานประกอบกิจการและพร้อมที่จะให้ความร่วมมือที่จะยึดถือเป็นแนวปฏิบัติการให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่พนักงานไม่ใช่ทำเพียงครั้งเดียวแล้วก็เลิก หากรับพนักงานใหม่ จำเป็นต้องให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่คนเหล่านี้ด้วย

การให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่พนักงานทำได้หลายวิธี เช่น การปฐมนิเทศพนักงานใหม่ การประชุมเฉพาะกิจ การให้ข้อมูลข่าวสารอย่างต่อเนื่อง โดยการแจกเอกสาร การให้ความรู้ทางเสียงและสาย การจัดนิทรรศการใช้สื่อต่างๆ

การให้การศึกษาและสร้างความตระหนักแก่พนักงาน ควรประกอบด้วย

- นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดขององค์กรและผลของการฝ่าฝืน
- บริการและความช่วยเหลือที่องค์การจัดเตรียมให้พร้อมทั้งแหล่งความช่วยเหลือที่มีในชุมชน
- ผลของการใช้ยาเสพติดที่มีต่อตนเองและครอบครัว โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดกับองค์กร ได้แก่ ปริมาณและคุณภาพ ผลผลิต การขาดงาน อัตราการเกิดอุบัติเหตุในการทำงานและการสูญเสียสิทธิประโยชน์ที่จะได้รับ ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล หากการเจ็บป่วยหรืออุบัติเหตุที่เกิดขึ้นมีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการใช้สารเสพติด
- หากมีการตรวจพิสูจน์สารเสพติด ควรบอกถึงกระบวนการและความแม่นยำของการตรวจพิสูจน์ว่ามีความเชื่อถือได้เพียงไร
- วิธีป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดทั้งต่อตนเองและครอบครัว และชุมชน

ขั้นที่ ๔ การให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ที่มีปัญหายาเสพติด

พนักงานเป็นทรัพยากรบุคคลสำคัญ หากพนักงานมีปัญหาไม่ว่าจะเป็น ปัญหาส่วนตัวหรือปัญหาการทำงานย่อมส่งผลกระทบต่อการทำงาน การมีบริการ ให้ความช่วยเหลือพนักงานที่มีปัญหา โดยเฉพาะปัญหาการใช้สุราและยาเสพติด เป็นสิ่งจำเป็น เพราะปัญหาดังกล่าวเป็นจุดเริ่มของปัญหาอื่น ได้แก่ ปัญหาการเงิน ปัญหาครอบครัว ปัญหาหลักขโมยและทะเลาะวิวาทในองค์การ เป็นต้น

ให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ติดยาเสพติดได้อย่างไร

- ค้นหาปัญหา
- ให้ความช่วยเหลือ
- ให้คำปรึกษาเบื้องต้น ได้แก่ การว่ากล่าวตักเตือนทำทัณฑ์บน ให้คำแนะนำเกี่ยวกับทางเลือกในการดำเนินชีวิต
- ส่งต่อสู่บริการภายนอกกรณีที่ไม่สามารถช่วยเหลือได้เนื่องจากเป็น ปัญหาเฉพาะควรส่งต่อไปยังผู้ที่ชำนาญเฉพาะด้าน ได้แก่ กรณีผู้ติดยาเสพติด ควรส่งผลต่อสถานบำบัดรักษา ผู้ค้าควรส่งต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ
- การติดตามผลว่าบุคคลนั้นมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นหรือไม่

ขั้นที่ ๕ การตรวจพิสูจน์สารเสพติด

การตรวจพิสูจน์สารเสพติดไม่ใช่กระบวนการที่ง่ายแต่สามารถทำได้ ปัจจุบันสถานประกอบกิจการหลายแห่งมีการพิสูจน์สารเสพติดพนักงานเนื่องจาก ลักษณะของธุรกิจที่ทำให้พนักงานมีโอกาสสูงในการใช้สารเสพติดและมีมาตรการ ลงโทษที่ชัดเจน เช่น กลุ่มบริษัทผู้ค้าน้ำมันได้จัดให้มีการตรวจปัสสาวะพนักงาน ขับรถส่งน้ำมันเพื่อหาสารแอมเฟตามีน เป็นต้น บางแห่งจัดทำเพราะมีปัญหายาเสพติด ขั้นรุนแรง จึงจำเป็นต้องค้นหาปัญหาเพื่อป้องกันและแก้ไขต่อไป

ในการตรวจพิสูจน์สารเสพติดท่านสามารถขอรับคำแนะนำและหรือ

บริการได้จากหน่วยงานที่มีรายชื่อในภาคผนวก ๒

สิ่งที่ควรคำนึงในการตรวจพิสูจน์สารเสพติด

- ตรวจใคร? ผู้สมัครงาน พนักงานทั้งหมดหรือพนักงานที่มีโอกาสเสี่ยงต่อการใช้สารเสพติด
  - ตรวจเมื่อไร? เมื่อเกิดอุบัติเหตุ เมื่อพนักงานมีพฤติกรรมผิดปกติ สุ่มตรวจเป็นครั้งคราวหรือเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจสอบสุขภาพประจำปี
  - ตรวจพิสูจน์สารเสพติดชนิดใด? ตรวจพิสูจน์สุราซึ่งเป็นสารเสพติดที่ไม่ผิดกฎหมายหรือตรวจยาบ้า เนื่องจากเป็นยาเสพติดที่แพร่ระบาดในผู้ใช้แรงงาน
  - ตรวจพิสูจน์ด้วยวิธีไหน? ตรวจเลือดหรือปัสสาวะ ใครเป็นผู้ตรวจ ตรวจบ่อยแค่ไหน? ความถี่ในการตรวจ ตรวจทุกเดือนหรือปีละครั้ง
  - จะทำอะไร หลังจากทราบผลการตรวจพิสูจน์? หากผลการตรวจพิสูจน์เป็นบวก
  - กรณีผู้สมัครงาน ท่านจะไม่รับสมัครหรือเปิดโอกาสให้มาสมัครใหม่หลังจาก ๒ เดือน
  - กรณีพนักงานให้โอกาสกลับตัวเป็นคนดีโดยส่งเข้ารับการบำบัดรักษา
- ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมท่านจะต้องทราบ**
- ปัญหาว่าเป็นปัญหายาเสพติดลักษณะใด การค้าหรือการเสพ
  - ความต้องการความช่วยเหลือในการจัดการเป็นปัญหาหากต้องการความช่วยเหลือด้านใด? จากใคร?
  - ความพร้อมหรือศักยภาพขององค์กรในการดำเนินงาน อาทิ ทีมบุคลากรที่จะปฏิบัติงาน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ฯลฯ

การดำเนินงานหรือจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการทำได้ยาก ท่านสามารถทำได้ ๒ ลักษณะ คือ สอดแทรกไปกับภารกิจปกติหรือจัดเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจ

สอดแทรกไปกับภารกิจปกติ อาทิ

- ให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด กฎหมายยาเสพติด ความรู้เรื่องความ

คู่มือการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการโครงการโรงงานสีขาว

ปลอดภัยในการทำงาน กฎหมายแรงงาน ในการปฐมนิเทศพนักงานใหม่ ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสารเสพติดทางเสียงตามสาย เอกสารต่างๆ

- ตรวจพิสูจน์สารเสพติดเมื่อตรวจสุขภาพประจำปี
- จัดให้มีบริการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับยาเสพติดในงานรักษาพยาบาล
- จัดสภาพแวดล้อมการทำงานตามมาตรฐานที่กำหนด เช่น ไม่เสียงดัง

เกินไป อากาศถ่ายเทสะดวก แสงสว่างเพียงพอ

จัดสภาพแวดล้อมในสถานประกอบการ

- มีสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ ร่มรื่น น่าอยู่
- มีลานกีฬา
- มีที่อ่านหนังสือ
- ปลอดภัยดับ พื้นที่เสี่ยงต่อการมั่วสุม
- ให้มีการเฝ้าระวังพนักงานที่มีพฤติกรรมเกี่ยวกับยาเสพติดทั้งผู้ค้าและผู้เสพในงานรักษาความปลอดภัย

ผู้เสพในงานรักษาความปลอดภัย

- จัดเป็นกิจกรรมเฉพาะกิจ
  - รณรงค์ เช่น ความปลอดภัยในการทำงาน คุณภาพชีวิต
  - จัดนิทรรศการ
  - จัดบอร์ด
  - จัดค่าย เช่น ค่ายครอบครัวสัมพันธ์ ค่ายบุตรหลานพนักงาน
  - จัดกิจกรรมเสริมหรือบริการเพื่อส่งเสริมการมีสุขภาพกายและใจ

ที่ดีของพนักงาน เพื่อความพร้อมในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การแข่งขันกีฬา บรรยายพิเศษ

- ฝึกอบรมบุคลากรหรือแกนนำที่ปฏิบัติงานด้านป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

- จัดตั้งชมรมหรือกลุ่มอาสาสมัครร่วมดำเนินกิจกรรมสร้างสรรค์เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบการ

กฎหมายและประกาศที่เกี่ยวข้อง

พระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. ๒๕๑๙ มาตรา ๑๓ ทวิ มาตรา ๑๓ ตริ มาตรา ๑๕ ทวิ และมาตรา ๑๗ ทวิ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓ ได้บัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบกิจการไว้ ดังนี้

๑) การกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

นายกรัฐมนตรี โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกประกาศกำหนดมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศดังกล่าวแล้ว โดยมีรายละเอียดให้เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบกิจการถือปฏิบัติ ดังนี้

ก. มาตรการเกี่ยวกับบุคคล ได้แก่

- การควบคุม สอดส่อง และดูแลไม่ให้พนักงานของสถานประกอบกิจการหรือบุคคลภายนอกกระทำการหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบกิจการ

- การพิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดเข้าเป็นพนักงาน ทั้งนี้ไม่รวมถึงผู้ติดยาเสพติด ซึ่งได้รับการบำบัดรักษาการติดยาเสพติดและฟื้นฟู สภาพร่างกายและจิตใจของผู้ติดยาเสพติดให้กลับคืนสู่สภาพปกติแล้ว

- การจัดอบรมพนักงานให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ

- การจัดทำบันทึกประวัติพนักงานไว้ประจำสถานประกอบการ โดยบันทึกประวัติดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล และเลขบัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่ และภูมิลำเนาของพนักงาน

- การให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน พนักงานฝ่ายปกครองหรือ

ตำรวจในการแจ้งเมื่อพบว่ามีกรกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือให้ข้อมูลข่าวสารหรือพฤติการณ์ต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยหรือควรเชื่อได้ว่า จะกระทำคามผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการของตน

- การอำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงานในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดร่างกายของพนักงาน บุคคล หรือกลุ่มบุคคลที่อยู่ในสถานประกอบการของตน

ข. มาตรการเกี่ยวกับสถานที่ ได้แก่ การจัดให้มีป้ายหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด โดยป้ายหรือประกาศต้องมีความชัดเจน เห็นได้ง่าย และมีข้อความเป็นภาษาไทย ๒ ข้อความ คือ

- ข้อความเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งมีขนาดของอักษร ๒ ขนาด คือ

(๑) ขนาดอักษรกว้างไม่น้อยกว่า ๔ ซม. และสูงไม่น้อยกว่า ๗ ซม. ซึ่งใช้สำหรับสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สถานบริการบรรจุก๊าซและโรงงาน

(๒) ขนาดอักษรกว้างไม่น้อยกว่า ๒ ซม. และสูงไม่น้อยกว่า ๓ ซม. ซึ่งใช้สำหรับสถานบริการที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ประเภทหอพักอาคารชุดหรือเกสเฮ้าส์ที่ให้เช่า และสถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจากผู้เล่น

- ข้อความว่า “สถานประกอบการนี้อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” ซึ่งมีขนาดของอักษรตามความเหมาะสม โดยข้อความนี้จะอยู่ในป้ายประกาศเดียวกันกับข้อความเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายด้วยหรือไม่ก็ได้

- ข้อความทั้งสองดังกล่าวนี้จะมีภาษาอื่นนอกจากภาษาไทยก็ได้ แต่ข้อความภาษาอื่นนั้นก็ต้องมีความหมายตรงกับข้อความภาษาไทยและมีขนาดไม่ใหญ่กว่าข้อความภาษาไทย

๒) การกำหนดประเภทสถานประกอบการที่อยู่ภายใต้การควบคุม

นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจออก

ประกาศกำหนดให้สถานที่ ซึ่งใช้ในการประกอบธุรกิจใดๆ เป็นสถานประกอบการ ที่อยู่ภายใต้บังคับของมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับ ยาเสพติดในสถานประกอบการ ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้ออกประกาศดังกล่าวแล้วมี สถานที่ดังต่อไปนี้

ก. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง และให้รวมถึงสถานที่ใช้ในการประกอบกิจการต่างๆ ซึ่งอยู่ใน ความควบคุม ดูแล หรืออาศัยสิทธิของเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานีบริการ น้ำมันเชื้อเพลิงด้วย

ข. สถานีบริการที่บรรจุก๊าซให้แก่ยานพาหนะทั้งทางบกและทางน้ำ ตามกฎกระทรวงที่ออกตามกฎหมายว่าด้วยการบรรจุก๊าซปิโตรเลียมเหลว

ค. สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ

ง. ที่พักอาศัยในเชิงพาณิชย์ประเภทหอพัก อาคารชุดหรือเกสเฮ้าส์ ที่ให้ผู้อื่นเช่า

จ. สถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียด สนุกเกอร์ ซึ่งเก็บค่าบริการจาก ผู้เล่น

ฉ. โรงงานตามกฎหมายว่าด้วยโรงงาน

๓) อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด (ป.ป.ส.) มีอำนาจ

ก. สั่งปิดชั่วคราวสถานประกอบการ หรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ ที่เจ้าพนักงานตรวจพบที่มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการได้ ครั้งละไม่เกิน ๑๕ วัน ในกรณีที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้น ไม่สามารถชี้แจงหรือพิสูจน์ให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เชื่อได้ว่าตนได้ใช้ความระมัดระวังตามสมควรแก่กรณี

ข. เปรียบเทียบปรับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการ ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิด เกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการตามมาตรา ๒) ดังกล่าวข้างต้น

การใช้บังคับ

๑) สถานประกอบการ

ก. เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการ

เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการมีหน้าที่ในการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการอันประกอบด้วยมาตรการเกี่ยวกับบุคคล และมาตรการเกี่ยวกับสถานที่

ข. พนักงาน

พนักงานของสถานประกอบการมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่มีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการ ซึ่งตนเป็นพนักงาน

(๒) เข้ารับการฝึกอบรม ให้ความเข้าใจในการป้องกันและการใช้ยาเสพติดที่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการได้ดำเนินการจัดให้มีขึ้น

(๓) ให้ความร่วมมือกับเจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการในการจัดทำบันทึกประวัติในการให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงานพนักงานฝ่ายปกครอง ในการแจ้งเมื่อพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ หรือในการให้ข้อมูลข่าวสารหรือพยานหลักฐานต่างๆ ของบุคคล ซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยหรือควรเชื่อได้ว่าจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการหรือในการให้ความสะดวกแก่เจ้าพนักงานในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายของตน หรือบุคคลใดในสถานประกอบการ

สำหรับบุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้องมีหน้าที่โดยอ้อมในการไม่สนับสนุน ยุยง ส่งเสริม หรือเข้าไปมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการด้วย

๒) เจ้าพนักงาน

เจ้าพนักงานซึ่งก็คือข้าราชการที่เลขาธิการ ป.ป.ส. แต่งตั้งให้เป็นเจ้าพนักงานเพื่อปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หรือที่เรียกกันว่า “เจ้าพนักงาน ป.ป.ส.” มีหน้าที่ปฏิบัติเกี่ยวกับ

สถานประกอบการ ดังนี้

ก. ตรวจสอบสถานประกอบการว่าได้ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดถูกต้องครบถ้วนหรือไม่

ข. ตรวจสอบตราสัดับรับฟัง หรือสืบสวนว่าได้มีการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการหรือไม่

ค. รายงานต่อเลขาธิการ ป.ป.ส. เมื่อตรวจพบว่าสถานประกอบการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

ง. รายงานพร้อมความเห็นต่อคณะกรรมการกั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัดแล้วแต่กรณี เมื่อตรวจพบว่ามีกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

จ. ให้ข้อมูล ข้อเท็จจริง หรือหลักฐานอื่นใดเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะกรรมการกั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

ฉ. ปิดคำสั่งปิดชั่วคราวสถานประกอบการหรือพักใช้ใบอนุญาตประกอบการ เมื่อประธานอนุกรรมการกั่นกรองการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการในเขตกรุงเทพมหานครหรือเขตจังหวัดที่สถานประกอบการตั้งอยู่ไม่สามารถส่งหรือมอบคำสั่งดังกล่าวแก่เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการนั้นได้หรือการส่งทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับแล้วแต่ไม่มีผู้รับโดยในการปิดคำสั่งนี้เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ต้องนำ เจ้าหน้าที่ตำรวจแห่งท้องที่นั้นไปร่วมเป็นพยานด้วยอย่างน้อย ๒ คน

การตรวจสอบสถานประกอบการ

ในการปฏิบัติการตรวจสอบสถานประกอบการของเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ให้เจ้าพนักงานถือปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ ดังต่อไปนี้

๑. มาตรการเกี่ยวกับบุคคล

ต้องตรวจว่า เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการสถานประกอบการได้ปฏิบัติในเรื่องต่างๆ ดังต่อไปนี้หรือไม่

๑) การควบคุมสอดส่องและดูแลพนักงาน

เจ้าของหรือผู้ดำเนินกิจการต้องควบคุม สอดส่องและดูแลไม่ให้นักงานของสถานประกอบการหรือบุคคลภายนอกกระทำการหรือมีส่วนร่วมกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในหรือบริเวณสถานประกอบการ ซึ่งในเบื้องต้นให้ตรวจสอบว่า

ก. มีบันทึกการตรวจตราการเข้า-ออกสถานประกอบการระหว่างเวลาเปิดดำเนินการเป็นประจำหรือไม่ ในกรณีที่สถานประกอบการนั้นมิได้มีลักษณะเป็นสถานที่สาธารณะในช่วงเวลาเปิดทำการ

ข. มีการออกคำสั่งหรือประกาศเกี่ยวกับการห้ามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ และแจ้งให้ทราบและถือปฏิบัติหรือกำหนดไว้ในข้อบังคับการจ้างหรือไม่

ค. มีการทำบันทึกการสังเกตพฤติกรรมและผลการทำงานของพนักงานว่ามีแนวโน้มจะเกี่ยวข้องหรือจะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ง. มีการบันทึกการว่ากล่าวตักเตือนในกรณีที่มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดของพนักงาน

จ. มีการแจ้งเจ้าหน้าที่ให้ดำเนินการตามกฎหมาย เมื่อพบว่าพนักงานของตนนั้นกระทำหรือกำลังกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

ฉ. มีการแจ้งให้ดำเนินการบำบัดรักษาการติดยาเสพติด เมื่อพบว่าพนักงานของตนนั้นติดยาเสพติดและความผิดยังไม่ปรากฏต่อเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ตำรวจหรือพนักงานฝ่ายปกครอง

๒) การดำเนินการพิจารณาคัดเลือกบุคลากรที่ไม่มีพฤติกรรมในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งในเบื้องต้นให้ตรวจสอบว่า

ก. มีบันทึกการขอความร่วมมือจากสำนักงาน ป.ป.ส. หรือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ หรือหน่วยงานราชการอื่นให้ช่วยดำเนินการตรวจสอบประวัติพฤติกรรม

ของบุคคลที่สถานประกอบการจะรับเข้าเป็นพนักงาน

ข. มีบันทึกการให้ถ้อยคำของผู้สมัครคัดเลือกเป็นพนักงานว่ามีได้มีประวัติหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก่อนที่สถานประกอบการจะรับผู้สมัครนั้นเข้าเป็นพนักงาน

ค. มีบันทึกการขอความร่วมมือกับผู้ที่มีสมัครคัดเลือกเข้าเป็นพนักงาน ให้รับการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายหรือให้นำใบรับรองแพทย์ว่าไม่มีสารเสพติดอยู่ในร่างกายมาแสดงโดยแพทย์ได้ตรวจมาแล้วไม่เกิน ๑๔ ชั่วโมง

๓) การดำเนินการจัดอบรมพนักงานให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติดอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งในเบื้องต้นให้สอบถามพนักงานว่าได้เคยมีการดำเนินหรือไม่อย่างไร และตรวจสอบสถานประกอบการว่าเคยมีการดำเนินการหรือไม่

ก. มีบันทึกการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดให้จัดส่งวิทยากรไปเผยแพร่ความรู้ให้แก่พนักงาน

ข. มีบันทึกการขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติด ให้จัดอบรมการให้ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติดแก่พนักงาน

ค. มีบันทึกการอนุญาตหรือการส่งพนักงาน เข้ารับการฝึกอบรมการให้ความรู้ ความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติด โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันยาเสพติดหรือส่งตัวแทนของพนักงานหรือของสถานประกอบการ เข้ารับการอบรมแล้วให้ตัวแทนนั้นนำความรู้ความเข้าใจไปถ่ายทอดหรืออบรมให้แก่พนักงานที่เหลือ

ง. มีโครงการหรือบันทึกโครงการอบรมพนักงานให้มีความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติด

จ. มีกิจกรรมรณรงค์และให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

ฉ. มีการใช้สื่อหรือเอกสารที่สามารถให้ความเข้าใจในการป้องกันการใช้ยาเสพติด เช่น วีดิทัศน์ แผ่นพับ แผ่นปลิว พร้อมทั้งจัดให้มีการซักถามรายละเอียดหรือปัญหาข้อสงสัยได้

๔) ดำเนินการจัดทำบันทึกประวัติของพนักงานไว้ประจำสถานประกอบการ โดยบันทึกประวัติดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล และเลขประจำตัวประชาชน ที่อยู่และภูมิลำเนาของพนักงาน ซึ่งในเบื้องต้นให้ตรวจสอบความคงอยู่ของบันทึกและรายละเอียดในบันทึก หากปรากฏว่าไม่มีบันทึกดังกล่าวให้ตรวจสอบว่า

ก. มีการสำเนาหรือถ่ายเอกสารบัตรประชาชนของพนักงาน พร้อมกับการบันทึกเพิ่มเติมเกี่ยวกับที่อยู่และภูมิลำเนาอย่างชัดเจน โดยพนักงานนั้นได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐานด้วย

ข. มีการจัดพิมพ์แบบฟอร์มให้พนักงานหรือ ผู้สมัครรับการคัดเลือก เข้าเป็นพนักงาน กรอกรายละเอียดเกี่ยวกับชื่อและนามสกุล เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน ที่อยู่และภูมิลำเนา พร้อมทั้งสำเนาหรือถ่ายเอกสารบัตรประจำตัวประชาชน และทะเบียนบ้าน รวมทั้งเอกสารอื่นๆ ที่เห็นสมควรแนบไว้ด้วย

๕) ดำเนินการให้ความร่วมมือกับเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจในการแจ้ง เมื่อพบว่ามีอาการกระทำผิดเกี่ยวกับยาเสพติดหรือให้ข้อมูลข่าวสารหรือพฤติการณ์ต่างๆ ของบุคคลซึ่งมีเหตุอันควรสงสัยหรือควรเชื่อได้ว่า จะกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการของตน ซึ่งในเบื้องต้นให้ตรวจสอบว่าบันทึกการแจ้งหรือการให้ข้อมูลข่าวสารดังกล่าว ในขณะที่เดียวกันก็ควรตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ที่กล่าวอ้างในบันทึกการแจ้งหรือการให้ข้อมูลหรือในบันทึกการใช้โทรศัพท์ด้วย

๖) ดำเนินการอำนวยความสะดวกแก่เจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ในการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายของพนักงาน หรือบุคคลที่อยู่ในสถานประกอบการ ซึ่งในเบื้องต้นให้ตรวจสอบว่ามีบันทึกการให้ความสะดวกดังกล่าว รวมถึงสอบถามเจ้าพนักงาน ป.ป.ส. ที่เข้ามาทำการตรวจหรือทดสอบหาสารเสพติดในร่างกายนั้น ว่ามีการบันทึกการปฏิบัติหน้าที่ที่แสดงถึงการอำนวยความสะดวกของสถานประกอบการ

๗) ดำเนินการปฏิบัติตามหนังสือตักเตือนของเลขาธิการ ป.ป.ส. เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดในสถานประกอบการ

๒. มาตรการเกี่ยวกับสถานที่

ต้องตรวจสอบว่า สถานประกอบการมีการปฏิบัติตามดังต่อไปนี้หรือไม่

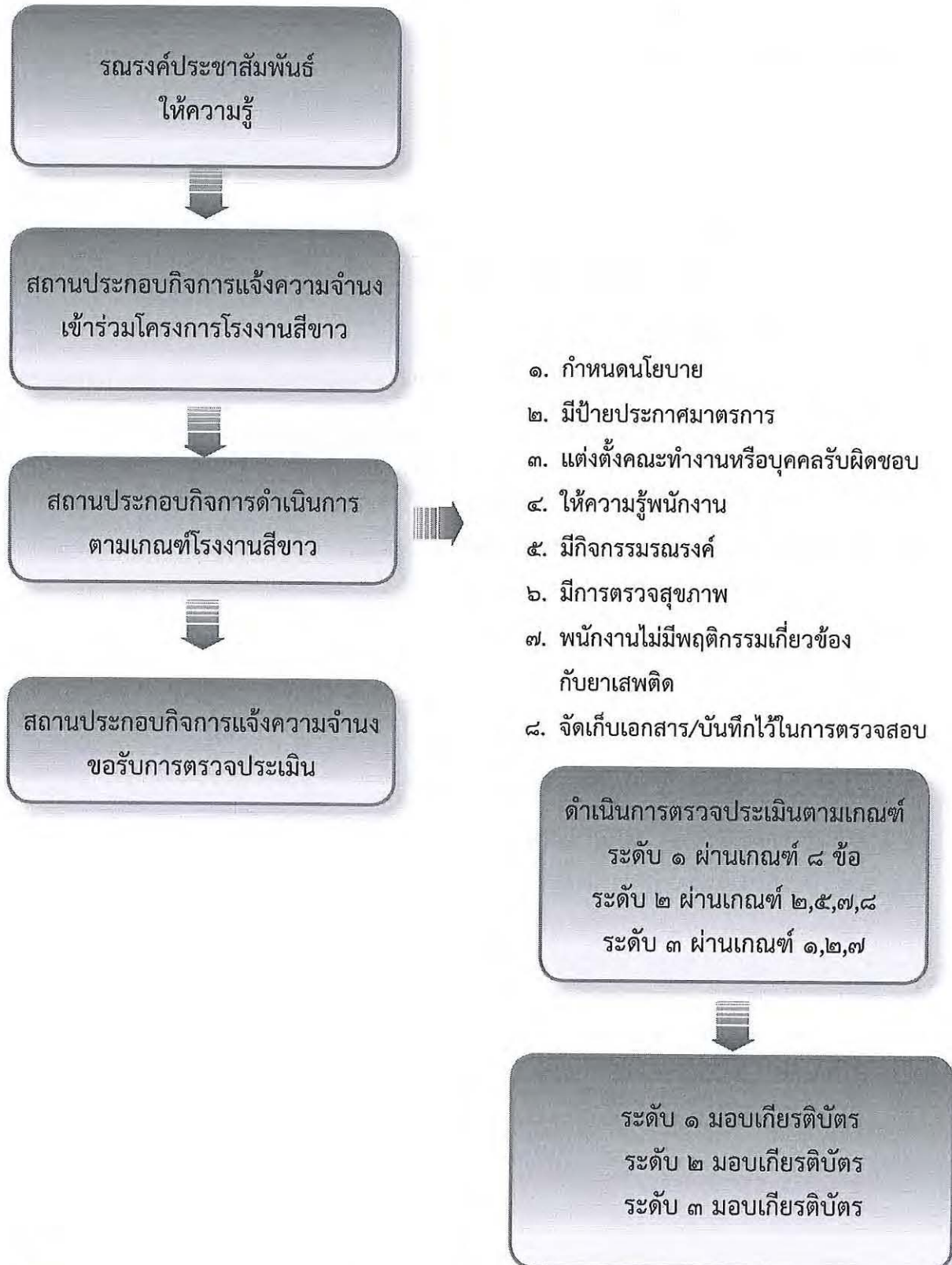
๑) ติดป้ายหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด ติดไว้ในที่สามารถมองเห็นได้ง่าย

๒) ขนาดของอักษรข้อความเตือนเกี่ยวกับพิษภัยหรืออันตรายโทษตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด

ก. สถานีบริการน้ำมัน สถานีบริการบรรจุก๊าซแก๊ยานพาหนะและโรงงานต้องมีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ ซม. และสูงไม่น้อยกว่า ๗ ซม.

ข. สถานบริการตามกฎหมายว่าด้วยสถานบริการ ที่พักในเชิงพาณิชย์ ประเภทหอพัก อาคารชุด เกสเฮ้าส์ที่ให้เช่า และสถานที่ที่จัดให้มีการเล่นบิลเลียดหรือสนุกเกอร์ที่เก็บค่าบริการจากผู้เล่นต้องมีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๒ ซม. และสูงไม่น้อยกว่า ๓ ซม.

ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อเข้าสู่ โครงการโรงงานสีขาว

ตัวอย่าง

เอกสารประกอบการดำเนินโครงการโรงงานสีขาว

แบบส่งเสริมสวัสดิการแรงงาน
กิจกรรมโครงการโรงงานสีขาว

๑. ข้อมูลทั่วไป

ส่งเสริมครั้งที่.....ของปีงบประมาณ.....
วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ชื่อสถานประกอบการ.....
รหัสสถานประกอบการ (ID) [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....] [.....]

๒. ข้อมูลสถานประกอบการ

ประเภทกิจการ.....
ที่ตั้ง.....หมู่ที่.....ตรอก/ซอย.....
ถนน.....แขวง/ตำบล.....
เขต/อำเภอ.....จังหวัด.....
รหัสไปรษณีย์.....โทรศัพท์/โทรสาร.....
จำนวนลูกจ้างรวม.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

ลงชื่อ.....เจ้าหน้าที่
(นาย/นาง/นางสาว.....)
วัน/เดือน/ปี .....

แบบแจ้งความจำนงเข้าร่วม
โครงการโรงงานสีขาว

ชื่อสถานประกอบการ.....
ที่ตั้ง.....

โทรศัพท์/โทรสาร.....

ประกอบกิจการ.....

จำนวนลูกจ้างรวม.....คน ชาย.....คน หญิง.....คน

ขอแสดงความจำนงเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบการ
กิจการ ดังนี้

- ต้องการให้เจ้าหน้าที่ชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติม
- ขอรับการสนับสนุนสื่อประชาสัมพันธ์
- อยู่ระหว่างดำเนินกิจกรรมตามหลักเกณฑ์

ผู้ประสานงานโครงการ

นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์/โทรสาร.....

E - mail.....

ลงชื่อ.....ผู้แจ้ง

(นาย/นาง/นางสาว.....)

วัน/เดือน/ปี .....

แบบแจ้งความจำนงขอรับการตรวจประเมิน
ตามหลักเกณฑ์โรงงานสีขาว

๑. ชื่อสถานประกอบการ.....
๒. ที่อยู่ เลขที่..... หมู่ที่..... ต.รอก/ซอย.....
ถนน..... แขวง/ตำบล..... เขต/อำเภอ.....
จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....
๓. ประเภทกิจการ.....
๔. จำนวนลูกจ้าง..... คน ชาย..... คน หญิง..... คน

ขอแสดงความจำนงเข้าร่วมกิจกรรมในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประเภท
สถานประกอบการ/โรงงาน ดังนี้

- ดำเนินกิจกรรมตามหลักเกณฑ์และขอรับการตรวจประเมิน
- เกณฑ์ระดับ ๑ (ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ๘ ข้อ)
- เกณฑ์ระดับ ๒ (ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ข้อ
- ๑,๒,๕,๗,๘) เกณฑ์ระดับ ๓ (ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ข้อ ๑,๒,๗)
- ยินดีให้ข้อมูล เอกสารเพิ่มเติม ประกอบการพิจารณา
- ขอรับรองว่า ผลงาน หลักฐาน เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของกรมสวัสดิการและ
คุ้มครองแรงงาน

ผู้ประสานงานโครงการ

นาย/นาง/นางสาว.....

ตำแหน่ง.....

โทรศัพท์/โทรสาร.....

E - mail.....

ลงชื่อ.....(นายจ้าง/ผู้แทนนายจ้าง)

(.....)

ตำแหน่ง.....

วัน/เดือน/ปี .....

กรมสวัสดิการแรงงาน

Rev.๐ (๑/๙/๒๕๕๗)

แบบประเมินสถานประกอบกิจการตามหลักเกณฑ์
โรงงานสีขาว

บริษัท/ห้าง.....
ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ถนน.....
ตำบล..... อำเภอ.....
จังหวัด..... โทรศัพท์/โทรสาร.....
จำนวนลูกจ้างรวม..... คน ชาย..... คน หญิง..... คน

สถานประกอบกิจการมีการจัดกิจกรรมตามหลักเกณฑ์ของการเป็นโรงงานสีขาว ดังนี้ ทำเครื่องหมาย
ลงใน หน้าข้อที่มีการจัดกิจกรรม

- ๑. มีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด
- ๒. มีป้ายหรือประกาศเตือนเกี่ยวกับโทษของยาเสพติดตาม พ.ร.บ. ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด
แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๓
- ๓. มีคณะทำงานรับผิดชอบการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในสถานประกอบกิจการ
- ๔. มีการให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดแก่พนักงาน
- ๕. มีกิจกรรมรณรงค์สร้างจิตสำนึกห่างไกลยาเสพติด
- ๖. มีการตรวจสอบสุขภาพและหรือวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพพนักงาน
- ๗. มีการควบคุม สอดส่อง ดูแลไม่ให้มีผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในสถานประกอบกิจการ
- ๘. มีการจัดเก็บหลักฐานการดำเนินงานในรูปแบบเอกสาร

ผลการประเมิน

- ผ่านเกณฑ์ระดับ ๑ (ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ๘ ข้อ)
- ผ่านเกณฑ์ระดับ ๒ (ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ข้อ ๑,๒,๕,๗,๘)
- ผ่านเกณฑ์ระดับ ๓ (ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ ข้อ ๑,๒,๗)
- พัฒนาจากระดับ.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

(ลงชื่อ).....ผู้ประเมิน

(.....)

ตำแหน่ง.....

วันที่.....

สสค/สรพ.....

(ตัวอย่าง)

นโยบายการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ เพื่อให้ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีครอบคลุมถึงครอบครัวผู้ใช้แรงงานทั่วประเทศ ซึ่งจะส่งผลให้ผู้ใช้แรงงานมีสุขภาพและคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถทำงานให้เกิดประโยชน์แก่ตนเองและสถานประกอบกิจการ อันจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศต่อไป นั้น

บริษัท.....

ตั้งอยู่เลขที่..... หมู่ที่..... ซอย..... ถนน.....

ตำบล/แขวง..... อำเภอ/เขต..... จังหวัด.....

มีเจตนารมณ์ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดตามนโยบายของรัฐบาล โดยเข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาวและได้มีนโยบายในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนี้

๑. พนักงาน/ลูกจ้างทุกคน ทุกระดับ ต้องไม่จำหน่าย เสพ หรือมีพฤติกรรมเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

๒. ผู้บังคับบัญชาทุกระดับจะต้องกระทำตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้คำปรึกษาแนะนำช่วยเหลือพนักงานที่มีปัญหาทำการบำบัดรักษา และฟื้นฟูพนักงานให้มีแนวทางการดำเนินชีวิตที่เหมาะสม เพื่อสุขภาพอนามัยที่ดีขึ้น

๓. พนักงาน/ลูกจ้างทุกคนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ ร่วมกันสอดส่องดูแลการกระทำที่มีการจำหน่าย เสพ หรือบุคคลที่มีพฤติกรรมที่น่าสงสัย และแจ้งหรือส่งข่าวให้นายจ้าง พนักงานฝ่ายปกครอง หรือตำรวจทราบทันที

๔. พนักงาน/ลูกจ้างต้องให้ความร่วมมือในกรณีที่นายจ้าง จะทำการสุ่มตรวจหาสารเสพติด และหากตรวจพบจะดำเนินการตักเตือนและส่งไปบำบัดรักษาต่อไป

๕. สถานประกอบกิจการยินดีให้ความร่วมมือต่อทางราชการในการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร และพฤติกรรมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ตำแหน่ง.....

(ตัวอย่าง)

ป้ายประกาศรณรงค์ต่อต้านยาเสพติด

งานสร้างชีวิต ยาเสพติดตัวทำลาย
สถานประกอบกิจการนี้ อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด

รวมพลังแรงงานไทย ต้านภัยยาเสพติด
สถานประกอบกิจการนี้ อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด

พัฒนาคุณภาพแรงงาน ร่วมต้านยาเสพติด
สถานประกอบกิจการนี้ อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกัน
และปราบปรามยาเสพติด

หมายเหตุ

๑. ขนาดตัวอักษรที่ใช้
  - ๑.๑ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สถานีบรรจุก๊าซและโรงงาน การผลิต ให้มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๔ ซม. และสูงไม่น้อยกว่า ๗ ซม.
  - ๑.๒ สถานที่เล่นสนุกเกอร์หรือบิลเลียด สถานบริการ และที่พักอาศัยเชิงพาณิชย์ ค้าปลีก ให้มีขนาดกว้างไม่น้อยกว่า ๒ ซม. และสูงไม่น้อยกว่า ๓ ซม.
๒. ข้อความบังคับ คือ ข้อความ“สถานประกอบกิจการนี้ อยู่ภายใต้บังคับกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด” บรรจุในบรรทัดที่สองของป้ายประกาศ

(ตัวอย่าง)

คำสั่ง (ชื่อบริษัท).....

ที่...../๒๕๕๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการโรงงานสีขาว

เพื่อให้การดำเนินการตามโครงการโรงงานสีขาว เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์
ในการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ บริษัท.....
.....จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ ประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง.....ประธานคณะกรรมการ
๒. ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง.....คณะกรรมการ
๓. ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง.....คณะกรรมการ
๔. ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง.....คณะกรรมการ
๕. ชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง.....คณะกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะกรรมการทำหน้าที่ ดังนี้

๑. เสนอแนะแนวทางการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๒. ปฏิบัติตามนโยบายและแผนการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด
๓. ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรม เพื่อสร้างจิตสำนึกในการต่อต้านยาเสพติดในสถานประกอบ

กิจการ

๔. อบรม ประชุม เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติดและการป้องกันแก้ไขที่
ถูกต้องให้พนักงาน/ลูกจ้างทราบ

๕. ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการแจ้งข้อมูลการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด

จึงประกาศให้ทราบและถือปฏิบัติ

ประกาศ ณ วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ตำแหน่ง.....

(ตัวอย่าง)

แบบแจ้งผลการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของพนักงาน/ลูกจ้าง
ตามโครงการโรงงานสีขาว

วันที่.....เดือน ..... พ.ศ. ....

(ระบุชื่อสถานประกอบการ/นายจ้าง) .....
ตั้งอยู่เลขที่ ..... ซอย ..... ถนน.....
ตำบล/แขวง.....อำเภอ/เขต.....จังหวัด.....
โทรศัพท์.....ประกอบกิจการ.....
จำนวนลูกจ้าง.....คน ได้สมัครเข้าร่วมโครงการโรงงานสีขาว เมื่อวันที่ ..... นั้น

สถานประกอบการได้ดำเนินการสอดส่องดูแลพฤติกรรมของพนักงาน/ลูกจ้างแล้ว ไม่พบว่า
พนักงาน/ลูกจ้างเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ทั้งการจำหน่ายและเสพแต่อย่างใด หากพบว่ามีผู้เสพหรือ
ผู้ติดยาจะประสานสำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน เพื่อนำพนักงาน/ลูกจ้างที่เป็นเสพและผู้ติด
เข้าสู่การบำบัดรักษาโดยระบบสมัครใจทันที

(ลงชื่อ) .....

(.....)

ตำแหน่ง.....

ภาคผนวก

ภาคผนวก ๑

การบำบัดรักษาลูกจ้างผู้ติดยาเสพติด

๑. ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับยาเสพติด

พระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นกฎหมายที่ควบคุมยาเสพติดให้โทษของประเทศไทย ได้ให้นิยามของยาเสพติดให้โทษไว้ว่า หมายถึง สารเคมีหรือวัตถุใดๆ ซึ่งเมื่อเสพเข้าสู่ร่างกายไม่ว่าจะโดยวิธีใดก็ตาม เช่น รับประทาน สูบ ดมหรือฉีดแล้ว จะก่อให้เกิดผลต่อร่างกายและจิตใจที่สำคัญ ๔ ประการ คือ มีความต้องการเสพสารนั้นอย่างรุนแรงทั้งร่างกายและจิตใจ ต้องเพิ่มขนาดหรือปริมาณการเสพสารนั้นมากขึ้นเป็นลำดับ เมื่อหยุดเสพสารนั้นจะเกิดอาการถอนยา และสุขภาพของผู้เสพสารนั้นเป็นเวลานานจะทรุดโทรมลง

การควบคุมยาเสพติดให้โทษ โดยทั่วไปยึดถือหลักในการพิจารณาว่า ตัวยานั้นทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการติดยาของประชากรในระดับรุนแรงอย่างไร และ ประโยชน์ของยาในการรักษาโรคน้อยเพียงใด ซึ่งจากหลักการดังกล่าว พระราชบัญญัติยาเสพติด ให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้จัดประเภทของยาเสพติดให้โทษ ออกเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

ประเภทที่ ๑ ยาเสพติดให้โทษชนิดร้ายแรง เป็นยาที่ไม่มีการนำมาใช้ในทางการแพทย์ และทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการติดยาของประชากรในระดับรุนแรง เช่น เฮโรอีน ยาบ้า ยาอี เป็นต้น

ประเภทที่ ๒ ยาเสพติดให้โทษทั่วไป เป็นยาที่มีประโยชน์ในการรักษาโรค ในระดับน้อยจนถึงมาก และทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการติดยาของประชากรในระดับที่ต้องพึงระวัง เช่น มอร์ฟีน โคเคน โคเดอีน เป็นต้น

ประเภทที่ ๓ ยาเสพติดให้โทษที่มียาเสพติดให้โทษในประเภท ๒ เป็นส่วนผสมอยู่ด้วยตามที่ได้ขึ้นทะเบียนตำรับไว้ เป็นยาที่ทำให้เกิดการเสี่ยงต่อการติดยาของประชากรน้อย แต่ยังคงมีอันตรายและมีประโยชน์มากในการรักษาโรคเช่น ยาแก้ไอผสมโคเดอีน เป็นต้น

ประเภทที่ ๔ สารเคมีที่ใช้ในการผลิตยาเสพติดให้โทษในประเภท ๑ หรือประเภท ๒ เช่น อาเซติกแอนไฮไดรด์ (Acetic Anhydride) อาเซทิลคลอไรด์ (Acetyl Chloride)

๒. วงจรการติดยาเสพติด

- ๒.๑ ระยะเริ่มต้น เป็นระยะเริ่มเสพยา
  - ๒.๒ ระยะเสพยาต่อเนื่อง เป็นระยะที่มีอาการเมื่อขาดยา
  - ๒.๓ ระยะเสพยาหมกมุ่น เป็นระยะเริ่มติดยา ความคิด/การตัดสินใจมีการเปลี่ยนแปลง
  - ๒.๔ ระยะเสพยาวิกฤต เป็นระยะติดยา เมายาตลอดทั้งวัน
- ระยะที่ ๑ - ๒ หากรู้ทันก็สามารถรักษาหายได้ไว ผู้เสพสามารถรักษาแบบไป - กลับ (ผู้ป่วยนอก) สำหรับระยะที่ ๓ - ๔ เป็นระยะที่มีโรคเกิดขึ้น เรียกว่า โรคสมองติดยา ต้องเข้ารับการรักษาเป็นผู้ป่วยใน

๓. กระบวนการบำบัดรักษา และฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยา

กระบวนการบำบัดรักษาเริ่มจากการค้นหา คัดกรอง ให้การช่วยเหลือส่งต่อ และติดตามหลังการบำบัดรักษา โดยระบบการคัดกรองจะใช้วิธีทำแบบสอบถาม และการตรวจปัสสาวะ โดยการตรวจแบบยืนยัน ที่เรียกว่า Gas Chromatography ซึ่งให้ผลที่แม่นยำ และสามารถแยกได้ว่าปัสสาวะสีม่วงนั้นมาจากการทานยาประเภทยาแก้หวัด ยาลดความอ้วน หรือยาบ้า

ขั้นตอนการบำบัดรักษา ประกอบด้วย ๔ ขั้นตอน รายละเอียดดังนี้

๓.๑ ขั้นเตรียมก่อนการรักษา เพื่อให้ผู้ป่วยเตรียมตัวเข้ารับการรักษา รับทราบวิธีการและขั้นตอนการบำบัดรักษา รวมทั้งการตรวจสภาพร่างกายและจิตใจ

๓.๒ ขั้นบำบัดรักษา เป็นการดำเนินการบำบัดอาการทางกาย ที่เกิดจากการหยุดการใช้ยาหรือสารเสพติดโดยใช้หลักทางการแพทย์ เป็นการช่วยระงับความต้องการยาและบำบัดอาการขาดยา

๓.๓ ชั้นฟื้นฟูสมรรถภาพ ใช้ระยะเวลาไม่เกิน ๑ ปี เป็นการดำเนินการฟื้นฟูสมรรถภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และสังคม เพื่อปรับพฤติกรรม โดยสถาบันธัญญารักษ์ได้พัฒนาการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพเข้มข้นทางสายใหม่ เรียกว่า FAST Model

F : Family ครอบครัว

A : Alternative Treatment Activity กิจกรรมทางเลือก

S : Self Help กระบวนการเรียนรู้

T : Therapeutic Community ชุมชนบำบัด

ผู้ป่วยที่ผ่านโปรแกรม FAST Model จะช่วยให้สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนและสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมได้ นอกจาก FAST Model แล้ว ยังมีวิธีการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพของผู้ป่วยอีกวิธีหนึ่ง คือ Matrix Programme เพื่อให้ผู้ป่วยมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและป้องกันการติดซ้ำ

๓.๔ ชั้นติดตามการรักษาใช้ระยะเวลาอย่างน้อย ๑ ปี เป็นขั้นตอนที่มีความสำคัญป้องกันการกลับไปเสพซ้ำ เป็นขั้นตอนการติดตามช่วยเหลือ เสริมกำลังใจให้ผู้ผ่านการบำบัดรักษาและครอบครัว โดยการเยี่ยมที่บ้าน/ที่ทำงาน ติดต่อทางโทรศัพท์ หรือนัดให้มาพบที่สถานพยาบาล

๔. การเปิดโอกาสให้การยอมรับผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษาเข้าทำงานในสถานประกอบกิจการ

จากสถิติผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ของกระทรวงสาธารณสุขในแต่ละปีพบว่า มีผู้ติดยาเสพติดซ้ำ มีจำนวนประมาณร้อยละ ๓๐ ของผู้เข้ารับการบำบัดรักษา ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากการที่ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษามาแล้ว ไม่มีงานทำ เนื่องจากไม่มีสถานประกอบการใดยอมรับเข้าทำงาน หรือผู้ติดยาเสพติดบางรายทำงานในสถานประกอบกิจการแล้ว เมื่อไปบำบัดรักษา ยาเสพติดหาย กลับมาแล้วสถานประกอบกิจการไม่รับกลับเข้าทำงาน เพราะคิดว่าผู้ติดยาเสพติดเป็นอาชญากรคนหนึ่ง ที่อาจมาทำให้เกิดความเสียหายในสถานประกอบการ และไม่เชื่อมั่นว่าจะ

เลิกยาเสพติดได้จริง สภาวะดังกล่าว เท่ากับเป็นการปิดโอกาสผู้ผ่านการบำบัดในการกลับตัวสู่ชีวิตปกติและผลักดันให้ผู้ติดยาเสพติดที่ผ่านการบำบัดรักษากลับไปอยู่ในสภาพแวดล้อมเดิม ซึ่งมักส่งผลทำให้กลับไปเสพยาเสพติดซ้ำอีก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้การช่วยเหลือและให้โอกาสแก่ผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดภายหลังการบำบัด เพื่อให้สามารถกลับคืนสู่ครอบครัว มีงานทำ และดำรงชีพได้อย่าง ปกติสุข

๔.๑ รูปแบบการให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติดของสถานประกอบการในการส่งเสริมสถานประกอบการสามารถมีส่วนร่วมในการให้โอกาสผู้เสพ/ผู้ติดยาเสพติด ที่ผ่านการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพ ดังนี้

กรณีลูกจ้างเดิม

๑) ดำเนินการส่งลูกจ้างในสถานประกอบการที่ถูกตรวจพบว่ามีการใช้ยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาในสถานบำบัดของรัฐ หรือ เอกชน โดยสถานประกอบการบางแห่งมีการให้โอกาสได้หลายลักษณะ ได้แก่

๑.๑) ส่งลูกจ้างเข้ารับการบำบัดรักษา และให้เงินเดือนแก่ลูกจ้างที่ได้รับความสะดวก ร้อน เพื่อนำเงินไปเลี้ยงดูครอบครัว ในระหว่างเข้ารับการบำบัดรวมทั้งไม่ถือเป็นวันลา

๑.๒) ส่งลูกจ้างเข้ารับการบำบัดรักษา และไม่ได้ให้เงินเดือนแก่ลูกจ้างแต่ไม่ถือเป็นวันลา

๑.๓) ส่งลูกจ้างเข้ารับการบำบัดรักษา ให้ลูกจ้างลาป่วยไปรักษา แต่ไม่ได้ไล่ออก เมื่อรักษาหายดีแล้วกลับเข้าไปทำงาน

๒) การให้เงินทุนแก่ลูกจ้างในสถานประกอบการที่ไม่สามารถกลับเข้าทำงานในสถานประกอบการภายหลังการบำบัด เนื่องจากไม่ยอมอยู่ห่างไกลครอบครัว ผู้ประกอบการสามารถช่วยสนับสนุนเงินทุนแก่ลูกจ้างเพื่อไปประกอบอาชีพอิสระ

กรณีรับบุคคลภายนอก

๑) เปิดรับสมัครบุคคลทั่วไปที่ผ่านการบำบัดรักษาฯ มาแล้วเข้าทำงานเป็นลูกจ้างในสถานประกอบการ

๒) การให้เงินทุนเพื่อประกอบอาชีพอิสระแก่ผู้ที่ผ่านการบำบัดรักษา โดยมีการเชื่อมโยงให้การช่วยเหลือผ่านสำนักงานคุมประพฤติจังหวัดหรือสถานบำบัดรักษาในพื้นที่

๓) รับผลิตภัณฑ์ของผู้ที่ผ่านการบำบัดฯ เพื่อนำมาจำหน่ายในสถานประกอบกิจการ

๔) การจัดฝึกอบรมอาชีพเสริมให้แก่บุคคลภายนอกที่ผ่านการบำบัดรักษา มาแล้ว จะได้นำความรู้ไปประกอบอาชีพอิสระ เพื่อหารายได้เลี้ยงครอบครัว

๔.๒ ประโยชน์ที่สถานประกอบกิจการได้รับจากการเปิดโอกาสให้การยอมรับผู้เลิกยาเสพติด

๑) ลดงบประมาณค่าใช้จ่ายและเวลาในการพัฒนาฝีมือการทำงานให้แก่ลูกจ้างใหม่ หากมีการไล่ออก ลูกจ้างคนเก่าที่มีฝีมือการทำงานที่ดี มีความชำนาญ ออกจากสถานประกอบกิจการ เมื่อพบว่าติดยาเสพติด โดยไม่เปิดโอกาสให้การช่วยเหลือ

๒) เกิดแกนนำในการดูแลเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดในสถานประกอบกิจการ โดยให้ผู้เลิกยาเสพติดเข้ามาร่วมเป็นแกนนำเฝ้าระวังปัญหาในสถานประกอบกิจการ

๓) ได้รับการเชิดชูเกียรติจากหน่วยงานภาครัฐเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่สถานประกอบกิจการอื่น

๔) เกิดความภาคภูมิใจในการมีส่วนร่วมช่วยแก้ไขปัญหายาผู้ติดยาเสพติดร่วมกับภาครัฐ แสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม

ภาคผนวก ๒

สถานที่ติดต่อหน่วยงานให้บริการ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

๑. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๑

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดสมุทรปราการ นนทบุรี พระนครศรีอยุธยา สระบุรี
ลพบุรี อ่างทอง สิงห์บุรี และชัยนาท

๒๑๓ ถนนวิภาวดีรังสิต ซอยวิภาวดี ๒๕ แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทร. ๐ ๒๙๕๔ ๗๒๓๐, ๐ ๒๕๘๘ ๕๐๓๗

๒. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๒

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดชลบุรี ฉะเชิงเทรา ปราจีนบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด
นครนายก และสระแก้ว

๒๑๓ ถนนวิภาวดีรังสิต ซอยวิภาวดี ๒๕ แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

โทร. ๐ ๒๕๘๘ ๕๐๓๗, ๐ ๒๕๘๐ ๙๕๖๐, ๐ ๒๕๘๐ ๙๔๐๓

โทรสาร ๐ ๒๕๘๐ ๙๕๖๐

๓. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๓

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ศรีสะเกษ บุรีรัมย์ อุบลราชธานี
ยโสธร อำนาจเจริญ และชัยภูมิ

๔๘/๓ ถนนเดชอุดม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา ๓๐๐๐๐

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๔๔๒๗ ๓๙๐๐

๔. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๔

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดขอนแก่น อุตรดิตถ์ กาฬสินธุ์ ร้อยเอ็ด หนองคาย
สกลนคร มหาสารคาม เลย นครพนม มุกดาหาร และหนองบัวลำภู

ตรงข้ามที่ทำการป่าไม้เขต ถนนหน้าศูนย์ราชการ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น
๔๐๐๐๐

โทร. ๐ ๔๓๒๔ ๑๐๒๙, ๐ ๔๓๓๓ ๔๒๒๐

โทรสาร ๐ ๔๓๒๔ ๖๗๙๐

๕. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๕

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง แม่ฮ่องสอน แพร่ น่าน พะเยา
และลำพูน

บริเวณศูนย์ราชการจังหวัดเชียงใหม่ ถนนโชตนา อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่
๕๐๓๐๐

โทร. ๐ ๕๓๒๑ ๑๗๙๖, ๐ ๕๓๒๑ ๑๗๖๖ ต่อ ๑๓๒

โทรสาร ๐ ๕๓๒๑ ๑๘๐๘

๖. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๖

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดพิษณุโลก นครสวรรค์ เพชรบูรณ์ กำแพงเพชร พิจิตร
ตาก อุตรดิตถ์ อุทัยธานี และสุโขทัย

เลขที่ ๒๙ ถนนเอกาทศรถ ตำบลในเมือง จังหวัดพิษณุโลก

โทร. ๐ ๕๕๒๔ ๘๕๕๕

๗. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๗

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดนครปฐม กาญจนบุรี สุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี
ประจวบคีรีขันธ์ สมุทรสาคร และสมุทรสงคราม

๒๑๓ ถนนวิภาวดีรังสิต ซอยวิภาวดี ๒๕ แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทร. ๐ ๒๕๘๙ ๖๔๙๕

๘. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๘

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดสุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช กระบี่ ภูเก็ต ชุมพร พังงา
และระนอง

๑๕๗/๘ ซอยศรีวิชัย ๙ ถนนศรีวิชัย ตำบลมะขามเตี้ย อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

โทร. ๐ ๗๗๒๐ ๖๒๙๘, ๐ ๗๗๒๐ ๖๒๙๗

๙. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดภาค ๙

พื้นที่รับผิดชอบ จังหวัดสงขลา สตูล ตรัง พัทลุง ปัตตานี ยะลา และนราธิวาส
๔๓๔ ถนนไทรบุรี อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา

โทร. ๐ ๗๔๓๑ ๒๐๘๘, ๐ ๗๔๓๒ ๑๕๑๔-๕ โทรสาร ๐ ๗๔๓๒ ๓๓๐๐

๑๐. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดกรุงเทพมหานคร

๒๑๓ ถนนวิภาวดีรังสิต ซอยวิภาวดี ๒๕ แขวงตลาดบางเขน เขตหลักสี่
กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐ โทร. ๐ ๒๕๘๙ ๗๙๖๔

๑๑. สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดชายแดน

ถนนสิงห์ไคล อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย ๕๗๐๐๐

โทร. ๐ ๕๓๗๑ ๖๒๗๕-๖

หน่วยงานรับแจ้งข่าวยาเสพติด

๑. สำนักปราบปรามยาเสพติด สำนักงาน ป.ป.ส.

โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๙๔๑๑, ๐ ๒๒๔๙ ๐๙๐๑-๑๙ ๑๗๐๙

๒. สายด่วน ป.ป.ส. ๑๓๘๖

๓. ศูนย์รับแจ้งข่าวยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทร. ๑๖๘๘

หน่วยงานสนับสนุนการดำเนินงานในสถานประกอบกิจการ

❖ กรมสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน กระทรวงแรงงาน

โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๖๗๗๔, ๐ ๒๒๔๖ ๐๐๘๐, ๐ ๒๒๔๕ ๙๘๒๑

❖ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานกรุงเทพมหานครพื้นที่ ๑ - ๑๐

❖ สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดทุกจังหวัด

❖ กองสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร

❖ ฝ่ายสิ่งแวดล้อมและสุขาภิบาล ๕๐ เขต ทวีกรุง กรุงเทพมหานคร

หน่วยงานให้บริการตรวจพิสูจน์สารเสพติด

๑. สถาบันธัญญารักษ์ โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๐๐๘๐-๘
๒. สำนักอนามัย กทม. (ศูนย์วัดธาตุทอง)
โทร. ๐ ๒๓๙๑ ๘๕๓๙
๓. โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า
โทร. ๐ ๒๒๔๖ ๑๖๗๑
๔. ศูนย์ตรวจหาสารเสพติดในปัสสาวะในโรงเรียนเทคโนโลยี
ภาคตะวันออก (อี.เทค.) จังหวัดชลบุรี
โทร. ๐ ๓๘๒๐ ๖๐๘๑-๕, ๐๓๘๗๘ ๙๐๘๙-๙๒
๕. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ กทม.
โทร. ๐ ๒๕๙๑ ๐๒๐๓-๑๔
๖. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดสงขลา
โทร. ๐ ๗๔๓๓ ๓๒๐๓
๗. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดชลบุรี
โทร. ๐ ๓๘๒๘ ๖๔๗๘
๘. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดนครราชสีมา
โทร. ๐ ๔๔๒๔ ๑๕๒๒, ๐๔๔๒๕ ๘๗๑๓-๔
๙. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดพิษณุโลก
โทร. ๐ ๕๕๒๑ ๑๐๖๕-๖
๑๐. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดอุบลราชธานี
โทร. ๐ ๔๕๓๑ ๒๒๓๑-๔
๑๑. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดตรัง
โทร. ๐ ๗๕๒๑ ๓๑๐๔
๑๒. ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์ จังหวัดเชียงราย
โทร. ๐ ๕๓๗๙ ๓๑๔๘-๕๐

แจ้งข่าวยาเสพติด

- ❖ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ โทร. ๑๖๘๘
- ❖ สำนักงาน ป.ป.ส. โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๙๔๑๔, ๐ ๒๒๔๗ ๐๙๐๑-๑๙ ต่อ ๑๗๐๑
- ❖ ตู้ ปณ. ๑๒๓๔ ปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๐๐
- ❖ ตู้ ปณ. ๑๒๓ สามเสนใน พญาไท กรุงเทพฯ ๑๐๔๐๐
- ❖ www.oncb.go.th

ปรึกษาปัญหายาเสพติด

- ❖ สายด่วนกรมการแพทย์
กรุงเทพฯ และปริมณฑล โทร. ๑๑๖๕
ต่างจังหวัด โทร. ๑๑๖๕

สถานบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด

- ❖ สถาบันธัญญารักษ์ โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๐๐๘๐-๕
- ❖ โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า โทร. ๐ ๒๒๔๖ ๐๐๖๖ ต่อ ๖๓๑๘๙
- ❖ โรงพยาบาลตำรวจ โทร. ๐ ๒๒๕๒ ๘๑๑๑ ต่อ ๔๑๕๖
- ❖ โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ โทร. ๐ ๒๒๕๖ ๕๑๘๐
- ❖ โรงพยาบาลราชวิถี โทร. ๐ ๒๒๔๖ ๐๐๕๒ ต่อ ๔๓๐๒
- ❖ โรงพยาบาลตากสิน โทร. ๐ ๒๔๓๗ ๒๒๙๕
- ❖ โรงพยาบาลผ่านศึก โทร. ๐ ๒๖๔๔ ๙๔๐๐ ต่อ ๒๗๐๕
- ❖ ศูนย์จิต สังคม บำบัด (ราชด้า) โทร. ๐ ๒๒๕๔ ๒๐๓๙
- ❖ สถานฟื้นฟูสมรรถภาพ
ผู้ติดยาเสพติด ประเวศ โทร. ๐ ๒๓๒๙ ๑๓๕๓, ๐ ๒๓๒๙ ๑๕๖๖
- ❖ คลินิกยาเสพติด ๑๕ แห่ง และศูนย์บริการสาธารณสุข ๖๐ แห่ง
ของสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
- ❖ โรงพยาบาลประจำจังหวัดทุกจังหวัด

ศูนย์บำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้ติดยาเสพติดกระทรวงสาธารณสุข

๑. ศูนย์บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จังหวัดขอนแก่น
โทร. ๐ ๔๓๓๔ ๕๓๙๑-๔ ต่อ ๒๓๑,๒๓๕
๒. ศูนย์บำบัดรักษาเสพติด จังหวัดแม่ฮ่องสอน
โทร. ๐ ๕๓๖๑ ๓๐๕๓-๔ ต่อ ๑๐๓๗
๓. ศูนย์บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดภาคเหนือ จังหวัดเชียงใหม่
โทร. ๐ ๕๓๒๙ ๗๙๗๖-๗
๔. ศูนย์บำบัดรักษาเสพติด จังหวัดปัตตานี
โทร. ๐ ๗๓๓๓ ๘๐๗๐-๕ ต่อ ๘๑๐๐, ๘๒๐๖
๕. ศูนย์บำบัดรักษาผู้ติดยาเสพติดภาคใต้ จังหวัดสงขลา
โทร. ๐ ๗๔๔๖ ๗๔๕๓

สถานตรวจพิสูจน์สิ่งเสพติด

- ❖ สำนักยาและวัตถุเสพติด กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- ❖ ศูนย์วิทยาศาสตร์การแพทย์จังหวัดชลบุรี สมุทรสงคราม เชียงใหม่ นครสวรรค์ พิษณุโลก ขอนแก่น อุบลราชธานี อุตรธานี นครราชสีมา สุราษฎร์ธานี และสงขลา
- ❖ สถาบันนิติเวช สำนักงานตำรวจแห่งชาติ
- ❖ โรงพยาบาลศูนย์และโรงพยาบาลทั่วไป
- ❖ สถานที่จำหน่ายชุดตรวจสอบสารเสพติด
- ❖ องค์การเภสัชกรรมทุกแห่ง

หน่วยงานที่ให้บริการสอบถามทางโทรศัพท์ด้านยาเสพติด

๑. กองอนามัยโรงเรียน โทร. ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๙๐, ๐ ๒๕๙๐ ๔๑๙๙
๒. สมาคมสมาชิกริตันส์ โทร. ๐ ๒๒๔๙ ๙๙๗๗
๓. HEALTH LINE โทร. ๐ ๒๗๔๑ ๓๓๓๓

๔. สถาบันธัญญารักษ์ โทร. ๐ ๒๕๓๑ ๐๐๘๐-๘
๕. กองป้องกันและบำบัดการติดยาเสพติด สำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร
โทร. ๐ ๒๒๔๕ ๗๘๐๔, ๐ ๒๒๔๕ ๗๗๙๐, ๐ ๒๒๔๘ ๕๗๔๖-๗
๖. ศูนย์ประสานงานกลางองค์การภาคเอกชนต่อต้านยาเสพติด (ศ.อ.ส.)
โทร. ๐ ๒๓๕๔ ๗๕๓๑-๗ ต่อ ๕๐๒
๗. สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา
โทร. ๐ ๒๓๙๑ ๘๕๓๙

โครงการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายเจ้าหน้าที่

หลักการและเหตุผล

งานรักษาความปลอดภัยซึ่งรับผิดชอบดูแลความปลอดภัยในโรงพยาบาลศิริราช คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล เป็นหน่วยงานที่ต้องได้รับการยอมรับขององค์กรและบุคลากร ดังนั้นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยควรเป็นบุคลากรที่องค์กรสามารถมอบความไว้วางใจในการทำหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัย และดูแลความปลอดภัยให้กับบุคลากรในชีวิตและทรัพย์สินราชการอีกทั้งผู้ปวยญาติให้เกิดความปลอดภัยสูงสุด ดังนั้นบุคคลที่ทำหน้าที่ดังกล่าวจำเป็นต้องเป็นบุคคลที่มีคุณภาพ ไม่มีมัวหมองและไม่พัวพันกับสิ่งเสพติดหรือของมีค่าเป็นอาชญา

งานรักษาความปลอดภัยเห็นถึงความสำคัญในเรื่องดังกล่าว จึงได้จัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพที่ดีแก่เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยขึ้นเพื่อให้การดูแลสุขภาพกับบุคลากรที่เป็นเจ้าหน้าที่ประจำของโรงพยาบาลศิริราช และที่จะรับเข้ามาใหม่

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้เจ้าหน้าที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงไม่พัวพันกับสิ่งเสพติด
๒. เพิ่มความพึงพอใจและการไว้วางใจแก่ผู้รับบริการ
๓. เป็นแบบอย่างขององค์กร

จำนวนผู้ร่วมโครงการ

๑. บุคลากรของงานรักษาความปลอดภัยทั้งหมด
๒. บุคคลที่จะรับเข้ามาทำหน้าที่ใหม่เริ่มตั้งแต่การสอบสัมภาษณ์

ระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติ

กระบวนการ	ขั้นตอน/ การดำเนินการ	หมายเหตุ
1. ตรวจสุขภาพประจำปี	<ul style="list-style-type: none"> • ขออนุมัติในหลักการจัดโครงการสร้างเสริมสุขภาพทางกายให้กับเจ้าหน้าที่ • เจ้าหน้าที่งานรักษาความปลอดภัยทุกคนรับการตรวจสุขภาพประจำปี • กรณีพบสารเสพติดส่งตัวทำการรักษา • ทำการตรวจซ้ำภายใน 6 เดือน หากไม่พบสารเสพติดยังคงทำงานต่อไปโดยไม่เปิดเผยข้อมูล	<ul style="list-style-type: none"> • บุคคลที่ไม่ยอมตรวจสุขภาพประจำปี เป็นลูกจ้างประจำภายใน 2 ปี พิจารณาย้ายหรือเลิกจ้างและถ้าเป็นลูกจ้างชั่วคราวไม่จ้างต่อ • ผู้ที่พบสารเสพติดจะไม่ได้รับการพิจารณาเงินรางวัลหรือเข้าร่วมกิจกรรมใดๆ ทั้งสิ้น • ผู้ที่รับการบำบัดและหายแล้วจะได้รับการปกปิดข้อมูล และจะต้องสัญญาว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับสารเสพติดอีกเด็ดขาด

ระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติ

กระบวนการ	ขั้นตอน/ การดำเนินการ	หมายเหตุ
1. ตรวจสอบสุขภาพประจำปี (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> ● กรณีมีการตรวจซ้ำยังพบสารเสพติด ถ้าเป็นลูกจ้างประจำพิจารณา ด้านวินัย ถ้าเป็นลูกจ้างชั่วคราว ต้องเลิกจ้าง ● ประสานงานหน่วยงานบริการสุขภาพเจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร ในการตรวจสอบ 	
2. บุคคลที่จะรับเข้ามาใหม่	<ul style="list-style-type: none"> ● ตกลงให้ทำการตรวจร่างกาย เพื่อตรวจสารเสพติด ● กรณี ไม่ยอมตรวจหาสารเสพติด ไม่สอบสัมภาษณ์ ● การตรวจสารเสพติดผู้สมัคร ต้องเสียค่าใช้จ่ายเองเป็นเงิน 300 บาท ● ประสานงานหน่วยสุขภาพ เจ้าหน้าที่และอาสาสมัคร 	<ul style="list-style-type: none"> ● การตรวจสอบสารเสพติดทางงานรักษาความปลอดภัยจะส่งตัวทำการตรวจสอบภายหลัง ผ่านการสัมภาษณ์
3. บุหรี่	<ul style="list-style-type: none"> ● บุคคลที่จะทำการรับเข้ามาใหม่ ต้องไม่สูบบุหรี่หรือสัญญาว่าเลิกบุหรี่แล้วแน่นอน ● กรณีรับเข้าทำงานแล้วยังคงสูบบุหรี่ ต้องเลิกจ้างสิ้นปีงบประมาณ ● บุคลากรที่อยู่ประจำและสูบบุหรี่ จะไม่ได้รับการพิจารณาเงินรางวัลของคณะฯ เงินดีเด่น หรือร่วมกิจกรรมต่างๆ 	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ที่ที่ ได้รับเข้ามาใหม่ ต้องทำหนังสือยืนยันว่าจะไม่สูบบุหรี่ในโรงพยาบาลศิริราช โดยเด็ดขาด
4. ทีมผจญเพลิง	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่สังกัดทีมผจญเพลิง จะต้องไม่เป็นผู้ที่ตรวจพบสารเสพติดหรือมีส่วนพัวพันกับสารเสพติด 	<ul style="list-style-type: none"> ● เจ้าหน้าที่ที่จะทำการอบรมทีมผจญเพลิงขั้นสูงต้องผ่านการตรวจสารเสพติดทุกคน

การตรวจหาสารเสพติด

1. ภาควิชานิติเวชยินดีรับตรวจ
2. งานรักษาความปลอดภัยเก็บตัวอย่างปัสสาวะมอบให้แก่ละครับผิดชอบเก็บตัวอย่าง
3. การนำส่ง
  - จัดส่งเป็นชุด
  - ต้องถูกคน
  - ไม่ระบุชื่อ ใช้รหัสแทน
4. ขอเบิกกระบอกปัสสาวะที่ภาควิชานิติเวช
5. เบิกยานพาหนะบรรจุตัวอย่าง จากภาควิชานิติเวช
6. ผลการตรวจแจ้งเป็นรหัสตัวอย่าง
7. รหัสแต่ละบุคคลมอบให้มอบให้ น.ส.อัญชวีย์ คล้ายสุวรรณ คุณเลและรู้คนเดียว
8. ลูกจ้างชั่วคราวต้องทำเป็นหนังสือยินยอมทุกคน
9. บุคคลที่ปฏิเสธการตรวจให้สงสัยไว้ก่อนว่ามีเหตุอันที่น่าสงสัยพัวพัน

หนังสือแสดงเจตนารับการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย

ข้าพเจ้านาย _____ อายุ _____ ปี ได้สมัครเข้า
ทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย ที่งานรักษาความปลอดภัย

ข้าพเจ้าได้รับทราบเกี่ยวกับการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายก่อนที่จะรับเข้าปฏิบัติงานดังนี้

1. ข้าพเจ้ายินดีรับการตรวจสุขภาพตามที่งานรักษาความปลอดภัยจัดให้ไปตรวจปัสสาวะ
2. ข้าพเจ้ายินดีตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย โดยการตรวจปัสสาวะ

ข้าพเจ้าตกลงยินยอมกระทำตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น หากพบสารเสพติดในร่างกายข้าพเจ้า
ยินดีสละสิทธิที่จะเข้าปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ลงชื่อ _____

(_____)

ผู้ที่ได้รับคัดเลือกเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ลงชื่อ _____ พยาน

ลงชื่อ _____ พยาน

หนังสือแสดงเจตนารับการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย

ข้าพเจ้านาย _____ อายุ _____ ปี เจ้าหน้าที่
รักษาความปลอดภัย สังกัดงานรักษาความปลอดภัย ฝ่ายทรัพย์สินและระบบสนับสนุน

ข้าพเจ้าได้รับทราบเกี่ยวกับการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายดังนี้

1. ข้าพเจ้ายินดีรับการตรวจสุขภาพตามทีมงานรักษาความปลอดภัยจัดให้ไปตรวจปัสสาวะ
2. ข้าพเจ้ายินดีตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย โดยการตรวจปัสสาวะ

ข้าพเจ้าตกลงยินยอมกระทำตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น หากพบสารเสพติดในร่างกายข้าพเจ้า
ยินดีสละสิทธิที่จะเข้าปฏิบัติงานเป็นเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ลงชื่อ _____

(_____)

เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย

ลงชื่อ _____ พยาน

(_____)

ลงชื่อ _____ พยาน

(_____)

เอกสารประกอบการประชุม

สัมมนาเครือข่ายห้องปฏิบัติการสารเสพติด

การตรวจหาสารเสพติดจากเส้นผม

โดย

รศ.นพ.พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล

ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การตรวจหาสารเสพติดจากเส้นผม

รศ.นพ.พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล

ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

การพิสูจน์ว่าบุคคลใดเสพสารเสพติดมาหรือไม่ ทำโดยการตรวจว่ามีสารเสพติดหรืออนุพันธ์ของสารเสพติดนั้นในร่างกายหรือไม่ วิธีที่ใช้ตรวจโดยทั่วไปคือ การตรวจในปัสสาวะ ซึ่งมีข้อจำกัดคือ ระยะเวลาที่ตรวจพบประมาณ 3-5 วันหลังจากเสพครั้งสุดท้าย^(1,2) หากผู้ที่เสพยาเสพติดหยุดใช้ยาในระยะหนึ่งก่อนทำการตรวจพิสูจน์ก็จะตรวจไม่พบ จึงได้มีความพยายามหาวิธีการตรวจหาสารเสพติดในร่างกายโดยวิธีอื่น ๆ การตรวจหาสารเสพติดในเส้นผมเป็นอีกวิธีหนึ่งเพื่อพิสูจน์ว่าบุคคลนั้นได้ใช้สารเสพติดมาก่อนหรือไม่ การตรวจหาสารเสพติดจากเส้นผมรายงานครั้งแรกเมื่อปี 1979 โดย Baumgartner⁽³⁾ ได้ตรวจหาอมอร์ฟินในเส้นผมโดยใช้วิธี radioimmunoassay (RIA) หลังจากนั้นได้มีการศึกษาพัฒนาวิธีการที่ใช้ตรวจหาสารเสพติดชนิดต่าง ๆ ในเส้นผมอย่างต่อเนื่อง⁽⁴⁾ ข้อดีของการตรวจหาสารเสพติดในเส้นผมคือ สามารถตรวจพบสารเสพติดหลังเสพครั้งสุดท้ายเป็นระยะเวลาสัปดาห์หรือเป็นเดือน ขึ้นกับความยาวของเส้นผม และหากต้องการเก็บตัวอย่างใหม่อีกครั้งก็ยังสามารถเก็บเส้นผมได้ ซึ่งต่างกับปัสสาวะ หากต้องเก็บปัสสาวะใหม่ก็จะได้ปัสสาวะในช่วงเวลาเดิม ตัวอย่างของเส้นผมที่เก็บมาตรวจสามารถล้างการปนเปื้อนจากภายนอกออกก่อนได้ และการเก็บตัวอย่างเส้นผมสามารถทำได้ไม่ยาก ง่ายต่อการกำกับดูแล⁽⁵⁾ ข้อเสียจากการตรวจหาสารเสพติดในเส้นผมคือ ยังไม่สามารถตรวจในภาคสนามได้ทันที ต้องทำการล้าง สกัดเส้นผมก่อนที่จะทำการตรวจวิเคราะห์ อย่างไรก็ตามปัจจุบันมีการนำการตรวจหาสารเสพติดในเส้นผมมาใช้ในงานนิติเวช ในผู้เสพยาเสพติดและในการติดตามการบำบัดรักษา⁽⁶⁾ และใช้ในการตรวจหาสารเสพติดทั้ง Methamphetamine , Amphetamine , Opiates, Cocaine , Canabinoids^(7,8) หรือแม้กระทั่งอนุพันธ์ของสาร Xylene และ toluene ในผู้ที่สงสัยว่าสูดดม Thinner มา⁽⁹⁾

การตรวจหาสารเสพติดจากเส้นผมในประเทศไทย

ภาควิชานิติเวชศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ได้ทดลองศึกษาการตรวจหาอมอร์ฟินในเส้นผมของผู้ที่เสพยาเสพติดเฮโรอีน⁽¹⁰⁾ โดยเปรียบเทียบการล้างด้วย 0.1 % sodium dodecylsulfate (SDS) ร่วมกับน้ำกลั่น และการล้างด้วยน้ำกลั่นร่วมด้วย Acetone และการสกัดด้วย Enzyme pronase เทียบกับการสกัดด้วยสาร phosphate buffer ผลปรากฏว่าการล้างด้วยน้ำกลั่นตามด้วย acetone และสกัดด้วยเอนไซม์ pronase ให้ผลการตรวจหาอมอร์ฟินได้ดีกว่า แล้วนำมาตรวจวิเคราะห์หาสารเสพติดโดยใช้วิธี Radioimmunoassay เมื่อนำวิธีการล้างเส้นผม

สกัดและตรวจวิเคราะห์ด้วย RIA นี้มาตรวจในผู้ที่ยอมรับว่าเสพเฮโรอีน และเข้ากับการบำบัด ณ ศูนย์บำบัดรักษายาเสพติดภาคเหนือ จำนวน 65 ราย เทียบกับกลุ่มควบคุมคือผู้ที่ไม่ได้เสพเฮโรอีน มาเลย จำนวน 17 ราย ปรากฏว่าสามารถตรวจพบมอร์ฟินในเส้นผมของผู้ที่เสพเฮโรอีนทั้ง 65 ราย ระดับที่ตรวจพบตั้งแต่ 0.48 – 11.48 ng/mg ของเส้นผม ขณะที่ค่า cut off ที่ตรวจพบในกลุ่มที่ไม่ได้เสพเฮโรอีนมาด้วยวิธีนี้ อยู่ที่ 0.066 ng/mg ของเส้นผม

เมื่อเปรียบเทียบกับผลการตรวจหาสารมอร์ฟินในปัสสาวะในกลุ่มที่ศึกษานี้ การตรวจหา มอร์ฟินในปัสสาวะด้วยวิธี RIA เกิดผลลบเท็จ ร้อยละ 8 ขณะที่การตรวจในเส้นผมไม่มีผลลบเท็จ เลย ในการศึกษาครั้งนี้ ยังพบว่าระดับมอร์ฟินในปัสสาวะไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับระดับ มอร์ฟินในเส้นผมที่ตรวจพบในผู้ที่เสพเฮโรอีนมา และไม่สามารถหาความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณ มอร์ฟินที่ตรวจพบในเส้นผมกับประวัติปริมาณการเสพเฮโรอีนได้ ซึ่งในบางรายงานก็สามารถหา ความสัมพันธ์ระหว่าง ปริมาณสารเสพติดที่ตรวจพบในเส้นผมกับปริมาณที่เสพได้⁽⁶⁾

การนำการตรวจสารเสพติดในเส้นผมมาใช้ในระบบเฝ้าระวังในประเทศไทย

จากการศึกษาของทีมวิจัย คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ นั้น สรุปได้ว่ามี ความเป็นไปได้ในการตรวจการสารเสพติดในเส้นผม โดยเฉพาะสารกลุ่มเฮโรอีน-มอร์ฟิน ส่วน สารเสพติดกลุ่มเมทแอมเฟตามีนก็ได้มีการทดลองศึกษาเช่นกัน (ข้อมูลยังไม่ตีพิมพ์) การตรวจเพื่อ การเฝ้าระวังหรือช่วยในการวินิจฉัยว่าได้เสพยาเสพติดมาอย่างต่อเนื่อง (Chronic user) สามารถ ใช้วิธีการตรวจด้วย Radioimmunoassay ได้ เพราะขั้นตอนไม่ยุ่งยากมาก ค่าใช้จ่ายไม่สูง ไม่ต้อง ใช้เครื่องมือที่มีราคาแพง แต่หากจะเป็นการตรวจพิสูจน์จากเส้นผม ซึ่งนำผลไปใช้ในทาง กฎหมายแล้ว จะต้องพัฒนาโดยใช้เครื่อง gas chromatography/mass spectrometry (GC/MS) หรือ liquid chromatography / mass spectrometry (LC/MS) ซึ่งต้องอาศัยเครื่องมือที่มีราคา แพงขึ้น สามารถตรวจได้เฉพาะห้องปฏิบัติการบางแห่งเท่านั้น และต้องใช้เวลาอีกสักกระยะหนึ่ง เพื่อพัฒนาเทคนิควิธีขึ้นในประเทศ

Reference

1. Yeh, S.Y., Gorodetzky, C.W. and McQuinn, R.L. "Urinary excretion of Heroin and its metabolites in man" *J.pharmacol. Exp. Ther.*1976;196:249-256.
2. ไพฑูรย์ ณรงค์ชัย , พงษ์รักษ์ ศรีบัณฑิตมงคล , ศุภรัตน์ ธรรมพิทักษ์ , สิรินันท์ ณรงค์ชัย และอนงค์พันธ์ จันทร์กุญ ระยะเวลาการตรวจพบมอร์ฟีนในปัสสาวะของผู้เสพเฮโรอีน วารสารนิติวิทยาศาสตร์ 2540;26: 45-53.
3. Baumgartner, A.M., Jones, P.F., Baumgartner, W.A., Black, C.T. "Radioimmunoassay of hair determining opiates abuse history" *J Nuclear Med.* 1979;20:748-752.
4. Staub, C. "Analytical procedures for determination of opiates in hair : a review" *Forensic Sci. Int.* 1995;70:111-123.
5. Dupont, R.L., Baumgartner, W.A. "Drug testing by urine and hair analysis: complementary features and scientific issues" *Forensic Sci. Int.*1995;70:63-76.
6. Darke S, Hall W, Kaye S, Ross J, Duflou J. "Hair morphine concentrations of fatal heroin overdose cases and living heroin users" *Addiction* 2002;97:977-84.
7. Nakahara, Y., Shimamine, M., Takahashi, K. "Hair analysis for drugs of abuse III. Movement and stability of methoxphenamine (as a model compound of methamphetamine) along hair shaft with hair growth" *J Anal Toxicol.*1992;16:253-257.
8. Jurado C, Sachs H. "Proficiency test for the analysis of hair for drugs of abuse, organized by the society of hair testing" *Forens Sci Int.*2003; 133:175-8.
9. Saito T, Kusakabe T, Takeichi S. "Hippuric acid and methyl hippuric acid in rat hair: possible monitoring of xylene and toluene exposure: *Forensic Sci Int.*2003;133:146-51.
10. Sribanditmongkol P, Thampitak S, Sathawornwivat P, Jittiwutikarn J. "Hair analysis for morphine in heroin addicts in Thailand" *Thai J Health Research* 2001;15:13-27.